Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVII | CELOVEC, PETEK, 15. JANUAR 1982 | ŠTEV. 2 (2053)

ŽITARA VAS:

Odstranitev slovenskih napisov je protiustavna

Trije tendni so minili od sklepa občinskega odbora do dostavitve pisma šolskemu ravnatelju Francu Kukovici, v katerem zahteva večina občinskega sveta odstranitev dvojezičnih oznak v notranjosti nove ljudske šole. Nezaslišani protiustavni sklep je odjeknil preko koroških meja. Na občino so prispeli že številni protesti v slovenskem in nemškem jeziku, zato so nekateri pričakovali, da občinski odbor vsaj ne bo vztrajal pri uresničitvi sklepa. Z ukrepi ravnatelja Kukovice so se medtem solidarizirali že koroški socialistični študentje, občini je pisal tudi priznani strokovnjak dr. Theodor Veiter, poleg ZSO in NSKS so protestirale še druge slovenske organizacije, podpise pa zbirajo tudi učitelji na Koroškem.

Dvojezični napisi so vsi v notranjosti žitrajske ljudske šole, zgornja oznaka predstavlja glavo oglasne deske, spodnja dva napisa pa sta ob vhodu v šolske prostore.

Kljub protestom žitrajski odborniki ne mislijo na preklic decembrskega sklepa, prav tako pa molči deželni glavar Wagner, ki je ob otvoritvi sam videl napise, pred dunajskimi študenti pa njihovo toleriranje označil kot zaslugo socialistov. Ta očitni diskriminacijski sklep žitrajskega občinskega sveta jih je spravil v določeno zadrego, iz katere se skušajo izviti z molčanjem, oz. z vztrajanjem pri sklepu ter iskanju določene kompromisne rešitve na ravni osebnih dogovorov.

Ravnatelja Kukovico, ki naj bi do prihodnjega torka odstranil napise, nasprotniki slovenskih oznak skušajo postaviti na zatožno klop. Občinska odbornica Alterberger govori celo o „kraftaktih" Slovencev, ki škodujejo demokraciji, heimatdienst pa to ponavlja. Na zatožni klopi je v resnici občinski odbor, ki si prilašča pravico odločati o pravicah koroških Slovencev, ki so že davno zagotovljene z državno pogodbo in o katerih v resnici sploh ne bi bilo treba več sklepati.

Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter je v okviru Koroških kulturnih dni povedal, da brez narodnostne enakopravnosti ne more biti nadaljnjega obstoja in razvoja slovenske narodne skupnosti. Diskriminatorični sklep v Žitari vasi, ter prejšnje dogodke v Velikovcu je imenoval kot najbolj označujoča primera za položaj slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Prav zato izraža Zveza slovenskih organizacij v svojem protestnem pismu županu Posodu (ki ga je dobil v prepisu tudi deželni glavar Wagner) svoje ogorčenje nad občinskim sklepom, ravnatelju Kukovici pa zagotavlja absolutno solidarnost in podporo.

Pismo opozarja občinski odbor, da gre pri žitrajski šoli za dvojezično šolo v smislu deželnega zakona iz leta 1959, da občina Žitara vas leži v okraju z mešanim prebivalstvom, kjer je po državni pogodbi slovenščina dodatno k nemščini dopuščena kot uradni jezik, in da občina celo po izvedbeni odredbi k tako imenovanemu zakonu o narodnih skupinah spada med dvojezične občine. **Zato je po mnenju Zveze slovenskih organizacij občinski sklep protiustaven in protizakonit in dejansko pomeni diskriminacijo in provokacijo celotne slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Zato Zveza apelira na župana in občinske organe, da poskrbijo za preklic sklepa. Kolikor bi ostal ta apel brez uspeha, bo zveza prisiljena, da v zaščito pravic slovenske narodne skupnosti z vsemi sredstvi ukrepa, da bo avstrijska in mednarodna javnost izvedela, kakšna je „vzorna rešitev" manjšinskega vprašanja na Koroškem, „ko dvojezična občina utemeljuje protiustavni in protizakoniti sklep za odstranitev dvojezičnih napisov iz dvojezične šole s tako imenovanim zakonom o narodnih skupinah."**

Protestna pisma žitrajski občini in solidarnostne izjave ravnatelju Kukovici so doslej poslali tudi krajevni odbori Zveze slovenske mladine iz Pliberka, Globasnice, Škocijana, Celovca, Borovelj in Železne Kaple. Krajevni odbori Zveze slovenskih organizacij, Partizanski pevski zbor, Zveza slovenskih žena, Narodni svet koroških Slovencev, Društva prijateljev Kladiva in drugi. Obširneje pa smo že v prejšnji številki Slovenskega vestnika poročali o protestu koroških socialističnih študentov (Bund Kärntner Studenten). V pismih izražajo svoj odločen protest proti nedemokratičnemu postopanju občinskega sveta, mu odrekajo njegovo pristojnost v tej zadevi, ter zahtevajo preklic sklepa.

Ker je žitrajskemu občinskemu svetu kot opora avstrijska protimanjšinska zakonodaja ter asimilacijska politika dežele in države, ni pričakovati, da bo občinski svet svoj sklep kmalu preklical. Avstrijsko in mednarodno javnost bo treba nadalje informirati o tem zadnjem primeru zapostavljanja koroških Slovencev, dokler ne bo prišlo do pozitivnih premikov. Še bolj bo treba razkrinkati nedemokratično logiko protislovenskih sil, ki jo lahko strnemo v enem stavku: „2 je več kot 1, manjšina se mora podrediti večini". Prav tako pa je treba opozoriti zastopnike večinskih strank, predvsem pa socialiste, da je vsako popuščanje reakciji končno vedno le škodovalo vsemu delovnemu ljudstvu, ne pa samo zapostavljeni manjšini.

Prav tako pa se je treba zavedati, da je pogumno postopanje ravnatelja Kukovice tudi odraz razvoja zadnjih desetih let, v katerih so postali Slovenci bolj samozavestni ter se zavedamo, da nas podpirajo tudi nemškogovoreče demokratične sile.

V notranjosti stare žitrajske šole so bili dvojezični napisi, pred leti celo na zunanjosti šole. Pritisk na ravnatelja Kukovico je sicer močan, zato ga je treba tem odločneje podpirati, da bo vztrajal kot dosedaj. Cilj pa bi moral biti proti vsem gnilim kompromisom dvojezični napis na čelu ljudske šole, kot je že nekdaj bilo in kot odgovarja tudi členu 7 državne pogodbe.

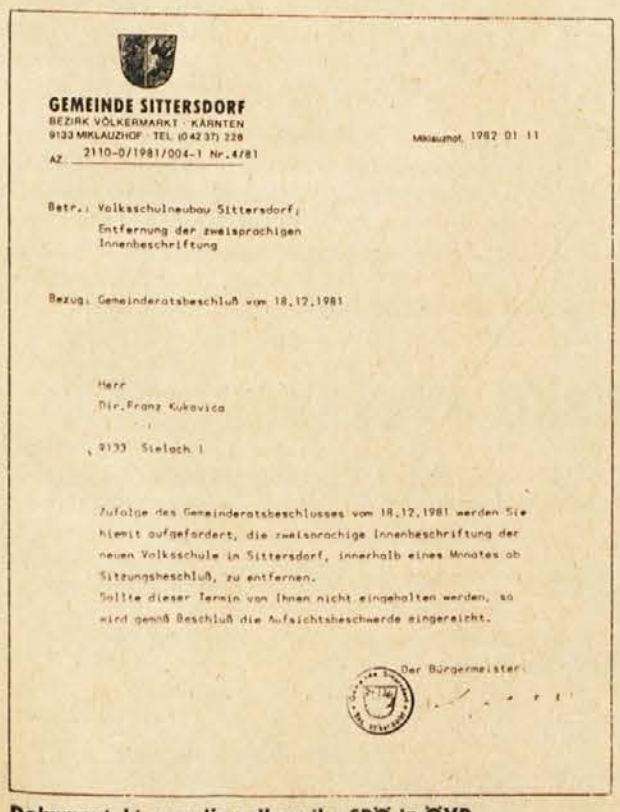

GEMEINDE SITTERSDORF
BEZIRK VÖLKERMARKT · KÄRNTEN
9133 MIKLAUZHOF · TEL. (0 42 37) 228

Miklavž, 1982 01 11

AZ. 2110-0/1981/004-1 Nr.4/81

Betr.: Volksschulneubau Sittersdorf;
Entfernung der zweisprachigen Innenbeschriftung

Bezug: Gemeinderatsbeschluß vom 18.12.1981

Herr
Dir.Franz Kukovica

9133 Sieloch 1

Zufolge des Gemeinderatsbeschlusses vom 18.12.1981 werden Sie hiemit aufgefordert, die zweisprachige Innenbeschriftung der neuen Volksschule in Sittersdorf, innerhalb eines Monates ab Sitzungsbeschluß, zu entfernen.
Sollte dieser Termin von Ihnen nicht eingehalten werden, so wird gemäß Beschluß die Aufsichtsbeschwerde eingereicht.

Der Bürgermeister:

Dokument, ki spravlja odbornike SPÖ in ÖVP v Žitari vasi na zatožno klop

31. Slovenski ples

31. Slovenski ples v prostorih delavske zbornice je privabil tudi letos številne obiskovalce iz vseh predelov južne Koroške. Na osrednji družabni prireditvi koroških Slovencev, ki jo je priredila Slovenska prosvetna zveza, se je v soboto zvečer zbralo okoli 800 obiskovalcev. Med številnimi častnimi gosti so bili prvi svetnik ambasade SFRJ na Dunaju Milan Ribica, generalni konzul v Celovcu Marko Kržišnik in drugi člani konzulata, član izvršnega sveta SR Slovenije Drago Mirošič, zastopnika slovenske gospodarske zbornice Veno Doljak in Slavko Beznik, predsednik komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri SZDL Slovenije Danilo Türk z drugimi sodelavci, predstavnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije Martin Zakonjšek, zastopnik SKGZ v Trstu Miroslav Košuta, avstrijski generalni konzul v Ljubljani Georg Weiss ter konzul Ciril Stern, ter predstavniki številnih organizacij in ustanov koroških Slovencev. S kratkim obiskom pa sta Slovenski ples počastila tudi deželni glavar Leopold Wagner in celovški župan Leopold Guggenberger.

Glej tudi poročilo na 4. strani.

Tudi beneški Slovenci zahtevajo globalno zaščito za Slovence v Italiji

Kulturni dnevi in dan emigranta v Benečiji, ki sta se v tej regiji slovenskega naseljevanega prostora odvijala prejšnji teden, sta znova potrdila odločnost beneških Slovencev, da si priborijo svoje narodnostne pravice. Svojo narodno identiteto so v preteklih letih izpričevali s številnimi kulturnimi manifestacijami. Če so se sprva oprijemali starih ljudskih izročil, se beneški Slovenci zdaj že enakovredno vključujejo v slovensko kulturno dogajanje, kajti na njihovih kulturnih manifestacijah prikazujejo oz. izvajajo dela mladih avtorjev, ki tako upravičujejo njihove zahteve o narodni zaščiti, ki je Slovenci v beneški Sloveniji še nimajo.

Na kulturnih dnevih in na dnevu emigranta pa ni prišla do izraza le močna kulturna prisotnost beneških Slovencev na kulturnem, marveč tudi na političnem področju. Posebno mladi ljudje, ki se iz ekonomske emigracije vračajo v domovino, zahtevajo izboljšanje gospodarskega položaja, ki bi ustvarjal nova delovna mesta in s tem preprečil izseljevanje. Izkušnje, ki so jih ljudje nabrali v tujini, uporabljajo v politiki doma, saj se močno vključujejo v politično dogajanje občin v Benečiji. Zato njihova politična borba dobiva čedalje večjo veljavo tako lokalnega kot deželnoregionalnega značaja. Posebno pa se njihova aktivnost odraža v soglasni narodnostni politiki s Slovensko kulturno gospodarsko zvezo v Trstu, ki se vehementno bori za dosego globalne zaščite Slovencev v Italiji.

Nedavni kulturni dnevi v Čedadu so brez dvoma bili ena izmed tistih kulturno-političnih manifestacij, mimo katerih niso mogli niti uradni forumi, ampak so se teh prireditev celo udeležili in ob tej priložnosti izrazili potrebo po ukrepanju. Kolikšne teže imajo take izjave s strani uradnih forumov bo šele pokazala bližnja bodočnost. Vsekakor pa so beneški Slovenci že dosegli, da o njihovih zahtevah razpravljajo, kar je v primerjavi s tem, da jih še pred leti sploh niso hoteli priznavati, vendarle korak naprej.

Pogumno in zgledno

Na minulih Koroških kulturnih dneh je dunajski ekonomist Albert Reiterer izjavil, da spadajo koroški Slovenci med najbolj vitalne manjšine v Srednji Evropi, prav tako pa so med najbolj aktivnimi prebivalci na Koroškem.

Žitrajski ravnatelj Kukovica ki je hkrati šolski upravnik, je vse prostore sodobne in okusno opremljene ljudske šole v Žitari vasi označil dvojezično. Vsakega drugega šolskega upravnika v Avstriji, ki bi označil razrede, telovadnico in druge prostore, bi občani sploh ne posebej omenjali, še manj bi posebej zasedal občinski odbor. Napravil je svojo dolžnost in konec, saj dobi svoj določen honorar, kot vsi drugi šolski upravitelji.

Samoumevno dejanje ravnatelja Kukovice pa je v koroških razmerah izjemen dogodek, ki ni samo razbelil občinske glave, z njim se bavijo gotovo že višji forumi.

Dejansko, Franc Kukovica je napravil pogumno dejanje, čeprav se je poslužil le pravice, ki je koroškim Slovencem zajamčena po avstrijski državni pogodbi. Pogumno je bilo, čeprav bi po duhu in po mišljenju podpisnikov državne pogodbe bil vsak državni uradnik obvezan skrbeti za enakopravnost vseh državljanov.

S svojim dejanjem je pokazal tudi določeno vitalnost, o kateri je govoril Reiterer, saj je v primerjavi z zakrknjenostjo, in v resnici nacionalistično ustrojeno večino občinskega sveta napravil sveže, in napredno dejanje. Preprečevanje slovenske pisane besede, v občini, v kateri je slovenščina vsakdanji in živ element družbenega življenja, brez dvoma ni usmerjeno v prihodnost, celo ne v sedanjost, temveč v preteklost, v preteklost ki je stremela za uničevanje drugih narodov. Uveljavljanje slovenske pisane besede v državnih vzgojnih ustanovah je v koroških razmerah tudi napredno in pedagoško vzorno dejanje.

Socialisti, ki se vedno ponašajo kot zastopniki napredne miselnosti, bi morali biti ponosni na takšnega ravnatelja, ponašali bi se lahko celo, da ima slovenska narodna manjšina samozavestne ljudi, ki ne klonijo vsakemu pritisku iz oportunističnih vzrokov.

Kaže, da imajo besedo spet tisti, ki bi poleg odločnejših gospodarskih ukrepov, radi uvedli spet trše postopanje z narodnimi manjšinami in s tem sejali sovraštvo med ljudstvo. Potrudimo se, da se bodo ušteli.

-ok

PO VLADNEM KLAVZURNEM ZASEDANJU:

Ukrepi vlade so le obrobnega pomena

11 točk obsega program za zmanjšanje brezposelnosti, ki ga je predložila socialistična vlada po enodnevni klavzurni seji začetek tega tedna. Po seji, katere so se udeležili tudi člani razširjenega predsedstva SPÖ ter socialisti iz vodstva sindikata, so sporočili, da bodo nadaljevli gradnjo modernega konferenčnega centra na Dunaju, prav tako pa velja prepoved gradnje jedrskih elektrarn le še to vladno dobo. Za Koroško so sklenili izgradnjo predora skozi Karavanke, realizacijo avtoceste, ter druge infrastrukturne projekte.

Stagnacija gospodarskega razvoja ter naraščanje brezposelnosti sta bili v središču pozornosti. Finančni minister Salcher je predložil razmeroma skromen program za sanacijo gospodarstva. 2,5 milijarde šilingov bo vlada uporabila za gradnjo 5000 novih stanovanj, za obnovo starih stanovanj, za razširitev cestne mreže, za investicije v turističnem sektorju, ter za razne davčne in druge finančne ukrepe, ki naj pospešijo gospodarski razvoj. S temi ukrepi naj bi padla brezposelnost pod predvidene 3 % leta 1982. Okoli 19.000 do 23.000 delovnih mest naj bi ustvarili s tem programom, pri tem še ni vštetih 5000 delovnih mest, ki jih naj bi za najmanj tri leta zagotovila gradnja modernega konferenčnega centra na Dunaju. Prav okoli tega, za mednarodni ugled Avstrije važnega poslopja, se je v zadnjih tednih razburkana notranjepolitična diskusija, ki jo po mnenju Kreiskega ni treba več nadaljevati, saj so finančna sredstva s strani arabskih držav zagotovljena, vrhu tega pa je sklep z gradnjo sprejela že prejšnja ÖVP-jevska vlada.

Močan odmev je imela tudi Kreiskyjeva odločitev, da se z vsemi silami poteguje za pogon jedrske elektrarne v Zwentendorfu. Celotna vlada in vodstvo socialistov se je priključilo stališču Kreiskega, kar pomeni, da bodo socialisti skušali sprožiti novo ljudsko glasovanje o Zwentendorfu, ter nato preklicati tudi zakon, ki prepoveduje pogon jedrskih elektrarn. Kancler navaja kot argument za Zwentendorf težki gospodarski položaj, predvsem pa novi položaj na energetskem področju: težave s poljskim premogom, z odvisnostjo od sovjet. plina in arabske nafte. Pod temi pogoji zagovarja pogon elektrarne v Zwentendorfu, če bo potrebno pa celo še za izgradnjo drugih jedrskih elektrarn. Kreisky zatrjuje, da se je tehnologija shranjevanja jedrskih odpadkov znatno zboljšala. Nasprotniki jedrskih elektrarn pa zavračajo ta argument, številne okvare in nezgode pa so jim potrdilo, da človek jedrskih elektrarn še ne obvlada. Vsekakor se kaže, da bo prihodnji volilni boj stal v znamenju jedrske diskusije. Kreiskyjevo povezovanje svoje ponovne kandidature z odločitvijo za Zwentendorf, pa je znak za zaostritev notranjepolitičnega ozračja.

16.621 brezposelnih na Koroškem

Na Koroškem imamo navadno visoko zimsko brezposelnost. Konec minulega leta je bilo število brezposelnih za 2883 višje od števila konec leta 1980. Skupno so jih našteli 16.621, kar je 9 odstotkov vseh zaposlenih na Koroškem. S tem odstotkom se Koroška lahko meri s povprečno brezposelnostjo zahodnih evropskih držav – v državah EGS je sedaj skoraj 10 milijonov brezposelnih ali 8,8 odstotka.

V primerjavi z avstrijsko povprečno brezposelnostjo (4,1 %) Koroška močno izstopa, čeprav letos Koroška ni dežela z najvišjo brezposelnostjo, presega jo Gradiščanska z več kot 11 %. Na nižjem Avstrijskem pa so kraji, kjer jih je več kot 15 % brez dela. Zgovorna je tudi sledeča primerjava: Na Koroškem živi 7 % avstrijskega prebivalstva, brezposelnih pa je pri nas kar 13,8 odstotka vseh avstrijskih brezposelnih. Višek zimske brezposelnosti še nismo dosegli, pričakujemo ga lahko za mesec februar.

Socialistična vlada se je s posebno tiskovno konferenco posvetila problemu delovnih mest. Ugotoviti je morala, da smo v Avstriji s trenutno 120.000 brezposelnimi dosegli število, ki je bilo zapisano zadnjič pred približno 20 leti. Minulo leto se je število brezposelnih v gradbeni stroki povišalo za 50 %, v kovinski industriji pa celo za 100 odstotkov.

Tudi mladina prezposelna?

S trenutno svetovno gospodarsko krizo in z nizko rastjo avstrijskega gospodarstva se je v nedeljo bavil vodja WIFO-inštituta na Dunaju, Helmut Kramer. Visoke brezposelnosti v Avstriji tudi 2 %-na rast gospodarstva v prihodnje ne bo mogla odstraniti. Bati se je treba celo, da bo — kot v drugih zahodnih državah — tudi v Avstriji vedno več mladine brez dela. Trenutno imajo težave maturanti, še največ izgledov imajo poklici, ki se bavijo z novimi tehnologijami. Tudi temeljiti posegi vlade so zelo otežkočeni, saj mora vlada tretjino davčne vsote uporabiti za vračanje posojil.

PRETEKLI TEDEN NA DUNAJU:

Kako dvigniti jugoslovanski izvoz v Avstriji?

Čeprav se je jugoslovanski deficit v trgovinski izmenjavi z Avstrijo v zadnjem letu nekoliko izboljšal, gospodarski zastopniki sosednje države prav nič niso zadovoljni s tem položajem. Zato je uradna delegacija z zveznim sekretarjem za trgovino Metodom Rotarjem na čelu zadnji teden pogovarjala o teh vprašanjih s predstavniki avstrijske vlade in avstrijskega gospodarstva. Razgovori pa so se nanašali tudi na gospodarsko sodelovanje ter financiranje skupnih projektov.

Izhodišče štiriurnega delovnega pogovora med Metodom Rotarjem in trgovinskim ministrom Staribacherjem je bil jugoslovanski deficit v trgovinski bilanci, saj krije Jugoslavija le 38 odstotkov iz uvoženega blaga z izvozom v Avstrijo. Avstrija izvaža pretežno surovine in polizdelke, medtem ko skuša izvažati Jugoslavija predvsem industrijske izdelke. V avstrijskih gospodarskih krogih so mnenja, da so vzroki za jugoslovanski deficit tudi v tem, da si jugoslovanski izvozniki premalo prizadevajo za izvoz v Avstrijo, oz. se premalo prilagodijo avstrijskim tržnim razmeram.

Dogovorili so se, da bo Avstrija s carinskmi olajšavami poskrbela za večjo konkurenčnost jugoslovanskega blaga na avstrijskem trgu, ustanovili pa bodo tudi poseben „poslovni svet", ki bo koordiniral trgovinsko menjavo. Če se deficit ne bo občutno zmanjšal, bo Jugoslavija prisiljena zmanjšati uvoz iz Avstrije, kar bi gotovo bremenilo odnose. Avstrija je pokazala pripravljenost za povečanje obsega industrijske kooperacije, prav tako pa razumevanje za slovenske želje po financiranju cestnega predora skozi Karavanke, ki ga bodo čimprej začeli graditi. Avstrijska vlada je v zvezi s tem 22. decembra obnovila jamstvo za investicijsko posojilo v višini 1,1 milijarde šilingov. Ker pa bo gradnja stala precej več, je Avstrija predlagala razdelitev gradnje v dve fazi: najprej zgraditi predor, potem šele cestno infrastrukturo.

Jugoslovanski zastopniki so na Dunaju izrazili tudi zanimanje za boljše gospodarsko sodelovanje z državami EFTA, Avstrija pa je obljubila, da bo podpirala ta jugoslovanska prizadevanja. Iz vrst avstrijske trgovinske zbornice na Dunaju pa je bilo slišati, da imajo precej razumevanja za gospodarske težave Jugoslavije.

V pogovorih so se dotaknili tudi problema jugoslovanskih delavcev, ki so zaposleni v Avstriji. Trenutno jih je 106.000, od teh je 25.000 zaposlenih v gradbeništvu, nekaj tisoč pa jih je brez zaposlitve. Metod Rotar je v tej zvezi menil, da so jugoslovanski delavci v dobi konjunkture prispevali veliko k avstrijski blaginji, zato bi bilo prav, da bi jih sedaj ne diskriminirali. Jugoslovanska delegacija se je srečala tudi z Rudolfom Sallingerjem, predsednikom zveze industrialcev, Stefanom Korenom, predsednikom avstrijske narodne banke in s predstavniki podržavljenih bank.

Zrahljani predpisi o uvozu dinarjev

Predpise o izvozu in uvozu dinarjev je Jugoslavija prejšnji teden nekoliko zrahljala. Devizni ukrepi, ki so začeli veljati lani začetek julija, so dovolili le enkratni prinos ali odnos 1500 dinarjev na osebo in leto. Sedaj je pri vsakem nadaljnjem prestopu meje dovoljeno iz -ali uvoziti 200 dinarjev.

Devizni ukrepi naj bi preprečili neomejen izvoz dinarja, kar naj bi služilo stabilizaciji jugoslovanskega gospodarstva. Ker pa devizni ukrepi niso privedli do zaželenih rezultatov, so tik pred božičem sklenili še dodatni carinski ukrep, po katerem je treba za vse blago, ki presega vrednost 200 dinarjev plačati carino. Tudi ta ukrep je močno odjeknil, povzročil pa je znaten padec maloobmejnega prometa, po neuradnih ocenah govorijo o nazadovanju za 70 do 80 %.

Tudi na zadnjem srečanju med Staribacherjem in Rotarjem je bilo poudarjeno, da velja v gospodarskem sodelovanju med obema državama vsa pozornost maloobmejnemu prometu. Jugoslovanski zastopniki so zato poudarili, da je treba pogovore o liberalizaciji sodelovanja na obmejnem področju (pred katerim se zapirajo predvsem koroški nacionalisti), nadaljevati. Staribacher pa je s svoje strani poudaril, da je zaradi carinskih ukrepov zašla cela vrsta obmejnih podjetij v hude težave, ter na carinskem področju zahteval določeno liberalizacijo. Upamo, da bo na teh področjih prišlo v prihodnje do obojestranskih zadovoljivih rešitev.

OZN pod novim vodstvom

Z vstopom v novo leto je začel uradovati tudi nov generalni sekretar najvažnejše svetovne organizacije OZN, ki je bil izvoljen in potrjen šele v zadnjih tednih starega leta. Mesto generalnega sekretarja je postalo vakantno, ker je potekala petletna perioda Kurta Waldheima, ki je to funkcijo opravljal deset let. S tem je bil doslej najdalje v poziciji, ki jo je sam imenoval nekoč „najbolj nemogoči job sveta". Kljub temu pa se je Avstrijec Waldheim potegoval še za tretjo periodo! V tem njegovem prizadevanju so ga zlasti podpirale ZDA, evropske države, pa tudi Sovjetska zveza bi ga rada videla nadaljnjih pet let v tej najvišji poziciji sveta.

Toda politične spremembe v svetu se zrcalijo tudi v OZN. Vidijo se zlasti v samozavestnejšem nastopanju držav v razvoju, takoimenovanega tretjega sveta, ki predstavlja ogromno večino celotnega svetovnega prebivalstva. Tretji svet je zahteval, da mora tako odgovorno funkcijo, kot jo predstavlja generalno tajništvo OZN, končno le zasesti zastopnik teh držav, torej diplomat iz tretjega sveta, ki iz lastnih izkušenj pozna težave, probleme, zahteve in želje teh prizadetih narodov. Organizacija afriških narodov (OAU) je predlagala za to mesto Salima Salima, zunanjega ministra Tanzanije, vendar so se ZDA posluževale svoje pravice veta, ter na ta način preprečile Salimu preselitev v palačo narodov v New Yorku. Edini zastopnik tretjega sveta v varnostnem svetu, ki prav tako uživa pravico veta proti večinskim sklepom, je LR Kitajska, ki je ta svoj veto vložila proti Waldheimu. Ne ker bi ga osebno odklanjala, temveč iz upravičenih zahtev tretjega sveta po generalnem sekretarju iz svojih vrst. Tako se je znašla OZN na mrtvi točki in ji je pretila huda kriza, dokler niso našli kompromisnega kandidata iz Peruja. Javier Perez de Quellar (izg.: Kvéljar), diplomat iz latinske Amerike, na katerega so se končno zedinile vse velesile, in ga priznavajo tudi države v razvoju, že več let opravlja odgovorne diplomatske službe. Kot veleposlanik svoje domovine je bil v Moskvi, pozneje je v okviru OZN kot poseben predstavnik takratnega generalnega sekretarja Waldheima posredoval v konfliktu na Cipru, nato pa še v Afganistanu. V krogih OZN velja za dobrega poznavalca mednarodnih problemov ter vztrajnega diplomata, ki zna potrpežljivo poslušati vse prizadete strani in taktno ukrepati.

Upati je, da bo de Quellar kos temu odgovornemu poklicu, od katerega zavisi v kritičnih trenutkih mnogo v svetu.

fra-ter

CELOVEC:

Sprejem ljubljanske TV preko kabelske televizije

Tik pred božičem so prvi Celovčani lahko uporabljali kabelsko televizijo, preko katere je možno sprejemati tudi ljubjanski televizijski spored. Ko bodo marca priključili še zahodnonemško televizijo, bo preko kabelske televizije možno sprejemati 4 televizijske sporede in 7 radijskih. (Televizijski programi bodo obsegali oba avstrijska, ljubljanskega in zahodnonemškega, radijski programi pa 4 avstrijske, ljubljanskega ter „Radio Val Canale" in „Radio Carinzia").

Priključek pa ni ravno poceni, znaša okoli 3000 šilingov, mesečno pa je treba plačevati še okoli 130 šilingov.

STENSKI KOLEDAR HRVATSKEGA AKADEMSKEGA KLUBA:

„1982 - Protiv trostranskom paktu

Novi stenski koledar Hrvatskega akademskega kluba na Dunaju kot motiv proti trostrankarskemu paktu, upodobljen s tremi ptičami-ujedami, ki trgajo člen 7. Vsi meseci koledarja niso samo označeni z mednarodno uveljavljenimi pojmi, temveč tudi s hrvaškimi imeni: Siječanj, Veljača, Ožujak, Travanj, Svibanj, Lipanj, Srpanj, Kolovoz, Rujan, Listopad, Studeni in Prosinac.

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi na

spominsko svečanost

ki bo v nedeljo 7. februarja 1982 ob 11. uri ob grobu narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža in tovarišev, na pokopališču v Svečah v Rožu.

Spored: polaganje vencev, nastop pevskega zbora, govor in recitacije

Počastimo spomin naših mrtvih junakov, ki so darovali življenje za svobodo v borbi proti fašizmu..

Glavni odbor
Zveze koroških partizanov

MED NOVIMI KNJIGAMI:

Sozvočje - Összhang dvojezična zbirka pesmi dveh narodnosti

Vedno spet ugotavljamo, da narodna skupnost, ki kot manjšina živi v neki državi, lahko tvori most med narodi. Te besede čujemo mnogokrat, uresničujemo jih pa zelo malo, vsaj za Koroško to lahko trdimo, kjer slovenska narodna skupnost ni deležna niti tistih pravic, ki jih ima zajamčene v členu 7 avstrijske državne pogodbe. Zato pa so v Pomurju, severovzhodnem delu SR Slovenije, kjer živi madžarska narodna skupnost, pogoji drugačni.

Glavni urednik Pomurske založbe Jože Hradil, je v lanski jeseni dal pobudo za izid skupne pesniške zbirke slovenskih pesnikov s Koroške in madžarskih iz Slovenije. S tem spodbudnim predlogom se je obrnil na našega pesnika Andreja Kokota, ki je radevolje zbral pesmi in podatke šestih koroških pesnikov – in tako je zdaj pred nami okusno opremljena, dvojezična pesniška zbirka, ki nosi naslov: SOZVOČJE – ÖSSZHANG. Naj še zapišemo, da je od oddaje rokopisov in do izida zbirke trajalo le slaba dva meseca, kar je brez dvoma spodbudna ekspeditivnost Pomurske založbe.

To se seveda čuje zelo enostavno, vendar je pesmi koroških avtorjev bilo treba prevesti v madžarščino, pesmi madžarskih avtorjev pa v slovenščino. Pesmi koroških avtorjev je prevedel Lajos Bence, pesmi madžarskih pesnikov pa Jože Hradil in Jože Ternar. Dvojezično zbirko Sozvočje – Összhang sta zbrala in uredila Jože Hradil in Lajos Bence. Tako so v zbirki zastopani madžarski pesniki Bence Lajos, Szunygh Sandor, Bati Zsuzsa, Sz. Kanyo Leona in Varga Jozsef in koroški Maja Haderlap, Jožica Čertov, Gustav Januš, Andrej Kokot, Valentin Polanšek in Milka Hartman, vsak s po šest ali manj pesmimi. Gre torej za reprezentančno predstavitev poezije madžarske in slovenske narodne skupnosti.

Ob prebiranju objavljenih pesmi, bralec lahko ugotovi, da gre za skrbno zbrano in dobro urejeno zbirko. Gre za pesmi (pri koroških avtorjih) starejšega in novejšega datuma, ki so nekakšen antologijski pregled slovenske poezije na Koroškem. Zbirke Sozvočje – Összhang na tem mestu strokovno ne bomo ocenjevali, ker to prepuščamo bolj poklicanim, vendar naj bralce opozorimo, da je Pomurska založba z izdajo pričujoče zbirke približala madžarsko poezijo v Pomurju celotnemu slovenskemu koroško pa madžarskemu kulturnemu prostoru. Tako lahko zapišemo, da madžarska narodna skupnost v Sloveniji dejansko tvori most, ki zbližuje kulturo različnih narodov. Povedati pa je treba, da ji to uspeva s pomočjo večinskega naroda, v tem primeru potom slovenske Pomurske založbe. v Murski Soboti, ki je omogočila tisk in izid zbirke Sozvočje – Összhang. Predstavljeno zbirko lahko naročite v knjigarni „Naša knjiga" v Celovcu.

Januš v Kranju

V kleti Prešernove hiše v Kranju razstavlja naš slikar Gustav Januš. Razstava njegovih plastičnih figur, katero so odprli 30. sept. 1981, bo trajala do 31. januarja 1982.

Gustav Januš, ki se je javnosti kot slikar prvič predstavil s svojo samostojno razstavo 1969 leta na Dunaju, ima vključno z razstavo v Kranju za seboj 10 samostojnih razstav, k temu pride še 17 skupnih razstav pri čemer naj omenimo njegovo sodelovanje na mednarodni razstavi INTART v Vidmu, Celovcu in v Ljubljani. To je brez dvoma lepa bera na področju likovne dejavnosti našega slikarja Januša, ki sicer zavzema tudi vidno mesto med slovenskimi pesniki na Koroškem.

Gustav Januš je za svoje likovno ustvarjanje prejel 2. nagrado na razstavi plakata Borregaard in nagrado dežele Salzburg. Gustavu Janušu k uspehom na likovnem področju iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo plodnega ustvarjanja.

Vorančevi kulturni dnevi

Letošnji Vorančevi kulturni dnevi, katere pripravljata Zveza kulturnih organizacij in Kulturna skupnost občina Ravne na Koroškem, bodo potekali v znamenju 15. obletnice tradicionalnega pevskega srečanja „Od Pliberka do Traberka". V okviru teh prireditev sodelujejo številna društva z Raven in Mežiške doline in bodo v tem času razvijala pestro kulturno dejavnost. Vorančevi kulturni dnevi bodo potekali v času od 29. januarja do konec aprila 1982.

Največja prireditev v tem okviru bo razumljivo pevsko srečanje „Od Pliberka do Traberka", ki zajema pevske zbore z obeh strani Koroške — torej tudi z Roža Zilje in Podjune in se bo deloma odvijalo tudi v naših krajih. Sicer pa bodo v tem okviru tudi številne odrske, lutkovne, inštrumentalne, literarne in druge prireditve, katerih bo skupno okoli sto.

V a b i l o

Literarna kavarna v Celovcu vabi na

LITERARNI VEČER

v sredo 20. 1. 1982, ob 19.30 uri v mali galeriji Doma umetnikov v Celovu. Iz svojih del bo bral pisatelj Werner Kofler.

Prisrčno vabljeni!

Nov učbenik slovenskega jezika

Ob koncu minulega leta se je na uredniški mizi nabralo lepo število knjig, revij, leposlovnih knjig in strokovnih revij. O nekaterih smo poročali oz. jih ocenili, nekatere pa obravnavamo v današnji številki našega lista. Med njimi je tudi novi učbenik „Wir lernen Slowenisch — Učimo se slovensko", katerega je pripravil dr. Valentin Inzko, založila pa Družba Sv. Mohorja v Celovcu. Tisk novega učbenika je bil neobhodno potreben, saj so dosedanji že pošli, razen tega pa so nove življenjske navade, ki so zajele tudi podeželje, zahtevale nov, sodoben učbenik.

Ker je nova knjiga „Jezikovna vodnica — Lehr- und Übungsbuch der slowenischen Sprache", dovršila svojo nalogo, je bilo potrebno, pripraviti nov učbenik, ki bi odgovarjal tako vsebinsko kot tudi v metodičnem in didaktičnem oziru zahtevam sodobne učne knjige. Temu namenu naj bi odslej naprej služila knjiga „Wir lernen Slowenisch — Učimo se slovensko". Ob predstavitvi je bilo povedano, da knjigo odlikujejo aktualna, iz življenja vzeta stvarna področja. Besedila so obdelana izključno le v slovenskem jeziku. Tako je kmalu dana možnost za konverzacijo v slovenskem jeziku. Razen tega je vsaki vaji dodana slovnica in slovensko-nemški slovar, ki vključuje v besednem zakladu deloma tudi stalne izraze. Torej učenec lahko tisto, kar pri posameznih vajah ni obdelano, najde v slovarju.

Novi učbenik vsebuje najprej poglavja s stvarnimi področji. V tridesetih vajah so obdelana najaktualnejša področja iz vsakdanjega življenja. Sledi slovensko-nemški slovar, ki je pripravljen z vsako vajo posebej. Temu slovarju je dodan po abecednem redu še slovar slovenskih besed, pri katerih označuje številka, kje najdemo prvikrat v vajah nemški pomen besede. Nato vsebuje knjiga dodatni slovnični del. Dodan je še izbor del s področja slovenskega literarnega ustvarjanja. V posameznih poglavjih knjige je vključeno tudi prosvetno in kulturno življenje koroških Slovencev, seznanja pa nas knjiga prav tako s Slovenijo, v kateri biva večina slovenskega naroda.

Knjigo bo založba predložila v aprobacijo prosvetnemu ministrstvu, da jo bodo mogli uporabljati tudi kot učbenik na višjih in srednjih šolah.

O strokovni vrednosti knjige „Wir lernen Slowenisch — Učimo se slovensko" bodo lahko sodili pedagogi in jezikoslovci, njena uporabnost pa se bo predvsem morala uveljaviti v praksi.

Nova številka „Die Brücke"

Ob napovedanem času – konec decembra 1981 je izšla 4. in s tem zadnja številka koroške literarne revije „Die Brücke" letnika 1981. V le-tej spet gre za širok spekter branja kulturnih informacij, literarnih, grafičnih, esejističnih in drugih prispevkov.

Naj med številnimi prispevki omenimo pogovor urednika „Die Brücke" Ernsta Gayerja z deželnim glavarjem Wagnerjem o vprašanju, kolikšna sme biti cena za kulturo v deželi? Nowotnyjev zapis ob življenjskem jubileju koroškega pesnika Johannesa Lindnerja, kulturno pismo iz Slovenije Jožeta Horvata, ki v svojem prispevku kritično ocenjuje kulturno dogajanje v Sloveniji, zlasti gradnjo Cankarjevega kulturnega doma in nastajanje nove literarne revije. Mnogo prostora je tokrat posvečenega arhitekturi in likovni umetnosti. Tudi književnost ni prikrajšana, saj „Die Brücke" objavlja prozne odlomke in pesmi del avtorjev kot so Peter Turrini, Hans Gigacher, Thomas Pluch, Hans Triebnig in drugi. Potem je tu še pregled o kulturnih dogodkih na Koroškem v zadnjem četrtletju, poročilo o delovanju na celovški univerzi, ki ga je napisal rektor dr. Günther Hödl in pregled knjižnih izdaj na Koroškem. Kot običajno je zadnja številka „Die Brücke" opremljena s številnimi ilustracijami in posebnim grafičnim listom, ki ga je tokrat prispeval beljaški slikar Konrad Koller.

Revija „Die Brücke" bi brez dvoma pridobila še širšo in povezovalno funkcijo, če bi urednik Gayer v okviru kulturnih poročil (vsaj dvakrat na leto) vključil tudi pregled delovanja in dosežkov slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

DR. ANTON SVETINA

Prispevki k zgodovini Lipe nad Vrbo

Da bi ne nastalo kako vznemirjenje med ljudstvom, sem peljal vse tri ključarje, ki jih osebno dobro poznam, v posebno sobo župnišča, kjer sem njih jezo ublažil s pomirjevalnimi besedami in jih vprašal, ali so danes razumeli njegove besede, kar so potrdili. Nato sem jim pojasnil, da ga bodo v bodoče bolje razumeli, ker bo Reauz s trajnim vežbanjem vedno bolj podkovan v njihovem jeziku. Vikar Reauz mi je nato obljubil, da bo začel marljivo študirati slovenski jezik, ker mu manjka le nekaj besednih izrazov za potrebno izgovorjavo.

In res je prišlo do hitrega preobrata. 18. marca 1753 poroča vikar Miller ponovno v Ljubljano, da so farani v Lipi prenehali rovariti proti vikarju Marku Reauzu in ga začeli celo hvaliti. Vikar Reauz pa je tudi sam poročal dne 4. avgusta 1753 stolnemu kapitlju v Ljubljano, da prosi za kanonično investituro na župnijo Lipa, ker je „in lingua et loci diomate expeditior factus" (v jeziku in govorici tega kraja bolje podkovan) in ker se je s farani pobotal. V pismu se tudi pritožuje zoper gospostvo v Landskronu, da mu noče izročiti pripadajočih mu dajatev (temporalia). Na to prošnjo je prišel že 9. avgusta 1753 sam dekan stolnega kapitja v Ljubljani dr. Anton Lackner v Lipo in instaliral Marka Reauza za vikarja v Lipi.

Vikar Marko Reauz je bil po smrti vikarja in škofijskega komisarja župnije sv. Miklavža v Beljaku Jakoba Müllerja v začetku leta 1773 premeščen za vikarja te župnije v Beljak. V Lipi nad Vrbo je torej služboval skoraj 21 let. Na njegovo mesto je bil postavljen za vikarja v Lipi nad Vrbo Jakob Nagele, ki ga je prezentiral lastnik grada in gospostva Landskron Franc Ludvik grof Dietrichstein. Vikar Nagele je leta 1787 podpisal tudi obvestilo o izločitvi župnije Lipa iz jurisdikcije ljubljanske škofije in o priključitvi te župnije solnograški oziroma neposredno krški škofiji.

V naslednjem bo tudi za župnijo Lipa nad Vrbo prikazana tabela o gibanju prebivalstva; vikarji so morali v 17. stoletju začeti pošiljati škofijskemu ordinariatu poročila o številu faranov ter o številu rojstev, porok in pogrebov za vsako koledarsko leto posebej:

Letnica	Communicantes	Non communicantes	Skupaj	Rojstva	Poroke	Smrti
1655	473	120	593			
1658			465			
1667			593			
1698	452	18	470	16	2	22
1706	430	50	480	25	8	31
1713	490	20	510	24	4	12
1714	431	93	524	24	4	20
1722	425	170	595	20	8	14
1747	412	179	581	13	3	11
1753	473	165	638	17	6	17
1754	471	164	635	12	6	15
1758	490	130	620	23	5	32
1759	490	130	620	20	8	14

Po letu 1760 ni v arhivih ljubljanske nadškofije takih poročil več zaslediti, ker so morali župni uradi po upravnih reformah cesarice Marije Terezije začeti pošiljati te podatke na novo ustanovljenemu okrožnemu uradu za Gornjo Koroško v Beljaku. Kakor je iz zgoraj prikazanih statističnih podatkov razvidno, se število prebivalstva župnije

Lipa nad Vrbo v razdobju 300 let, ki ga opisujemo, ni bistveno spreminjalo in je znašalo okoli 600 prebivalcev. Iz tega tudi sledi, da je bila župnija Lipa nad Vrbo ena najmanjših koroških župnij, pa tudi ena najbolj revnih, kar se tiče cerkvenega premoženja in dohodkov župnika, kakor je to že zgoraj prikazano.

S temi seznami staleža faranov so vikarji pošiljali v Ljubljano tudi poročilo o nedeljskem pouku otrok, ki je bil v župnišču ob eni uri popoldne. Tako je leta 1714 takratni vikar poročal, da je prihajalo k nedeljskemu popoldanskemu veronauku 60 do 70 dečkov. Ta pouk se je redno odvijal le v času quadragesimae, spomladi je bil vikar zaradi procesij v druge župnije zadržan, pozimi so učenci zaradi mraza in snega izostajali, jeseni pa so starši pošiljali svoje otroke po obedu na pašo živine. Ta pouk pa je bil za tiste čase, ko na deželi še ni bilo osnovnih ljudskih šol, za doraščajočo podeželsko mladino velike važnosti. Vikarji so namreč pošiljali nadarjene dečke v šole v Celovec, kjer so se pripravljali na poklic bodočih duhovnikov. Tu je bil, kakor smo videli, najbolj uspešen vikar Matija Kronfiš, saj so izšli iz njegove šole med leti 1660 in 1670 kar trije duhovniki domačini iz Lipe nad Vrbo. Tu naj bo še omenjeno, da so pogosto pisali slovenske priimke koroških duhovnikov v popačeni obliki. Tako kaže, da se je vikar Zungga pisal pravilno Žorga, vikar Lovrenc Priesner pa je na enem svojih poročil o gibanju prebivalstva podpisan kot Križnar.

V ljubljanskem škofijskem arhivu je ohranjen razpored cerkvenih opravil v župniji Lipa nad Vrbo za eno koledarsko leto iz prve polovice 18. stoletja, ki ne bo zanimal le etnografov, temveč tudi domačine iz Lipe nad Vrbo, ker bodo mogli primerjati običaje pred več kot 200 leti z današnjimi.

V uvodu tega razporeda je zapisano, da je drugo nedeljo v vsakem mesecu cerkveno opravilo pri podružnični cerkvi sv. Lamberta v Semislovčah, če pa bi bili takrat kaki zadržki, pa prihodnjo nedeljo. Vse druge nedelje je služba božja v domači cerkvi sv. Martina, če tega ne zadržuje ekskurzija kam drugam.

Januar:
1. Na dan obrezovanja Gospoda se vrši služba božja v domači cerkvi.
6. Na dan sv. treh kraljev se vrši cerkveno opravilo doma. Dan pred tem se blagoslavlja voda s soljo. V nedeljo po tem prazniku je cerkveno opravilo v Konetičah.
7. Na praznik sv. Valentina škofa je cerkveno opravilo v Konetičah.
25. Na praznik preobrnjenja sv. Pavla se vrši služba božja v Konetičah.

Februar:
2. Na Svečnico je vse cerkveno opravilo doma s posvetitvijo sveč s procesijo.
14. Na praznik sv. Valentina duhovnika je služba božja v Konetičah.

Marec:
19. Na praznik sv. Jožefa je služba božja doma.
25. Na praznik Marijinega oznanjenja se vrši procesija k Devici Mariji v Logo vas.
Na cvetno nedeljo je cerkveno opravilo v župni cerkvi. Velikonočna procesija je na velikonočno soboto. Na velikonočno nedeljo se vrši cerkveno opravilo zgodaj zjutraj v domači cerkvi, popoldne pa je procesija v Konetiče.

April:
Prvo nedeljo po veliki noči je procesija k cerkvi sv. Nikolaja v Beljak.
Drugo nedeljo po veliki noči je procesija v Podgorje (Maria Elend).
Četrto nedeljo po veliki noči je procesija h Gospe sveti (Maria Saal).

Maj:
Na drugo nedeljo je procesija v Šent Rupert.
Na tretjo nedeljo je procesija v Semislavče.
Na četrto nedeljo je procesija v Tmaro vas.
Na praznik vnebohoda je procesija v Podravlje (Föderlach).

(Dalje v prihodnji številki)

31. Slovenski ples obiskalo veliko mladine

Vedno spet prihajajo ljubitelji vesele družabnosti z vseh koncev naše zemlje – Roža, Zilje in Podjune, drugih krajev Koroške in iz Slovenije. Tudi preteklo soboto so prišli na 31. Slovenski ples in napolnili veliko dvorano in stranske prostore Delavske zbornice, da se poveselijo in naplešejo.

Res, Slovenski ples je vedno mlad, čeprav je letos stopil v četrto desetletje, je njegovo lice mladostno in veselo. To lahko rečemo tudi za letošnjo tradicionalno družabno prireditev koroških Slovencev, saj je tokrat Slovenski ples obiskalo izredno veliko mladine, kar je že garant, da bo Slovenski ples postal mlad kot je bil v svojih prvih letih. S Slovenskim plesom pa so ostali mladi tudi vsi tisti, ki ga obiskujejo vsako leto – vseh trideset let.

„Tako hitro ne mine nobena noč", je dejal nasmejan mladenič in nadaljeval: „hotel sem v zgornjo dvarano k Planinskemu sekstetu, zdaj pa že godejo tu spodaj", prijel svojo brhko družico in jo zavrtel po parketu. Noč od sobote na nedeljo je res hitro minila. Zato je v veliki dvorani skrbel ansambel HI-FI iz Maribora, solisti Edvin Flisar, Ivo Mojzer in Marjana Zelko pa so ob njegovi spremljavi peli znane melodije moderne zabavne in narodne glasbe, tako, da je vsak prišel na svoj račun, zato je parket bil vedno poln plesalcev. Le ob nastopu mladih parov iz Šentvida v Podjuni je publika obstala pri mizah in pozorno spremljala njihove plesne vložke, ki jih je s tečajniki SPD „Danica" pripravil plesni učitelj Grega Krištof. Naposled sta plesni program zaključila Marina Schrack in Grega Krištof z izvedbo zahtevnih latinsko-ameriških in rock plesov. Vsi skupaj so bili deležni burnega aplavza. Njihov nastop je bil prav izziv za nadaljevanje rajanja publike.

In šlo je naprej – do ranih jutranjih ur, dokler niso utihnili še zvoki domačega Planinskega seksteta in glasovi njegovih pevcev, posebno Marice Kušej in Pavleta Šterna. Tako je spet enkrat minul tradicionalni Slovenski ples, na katerega Slovenska prosvetna zveza vabi iz leta v leto – letos že 31. po vrsti. Ko smo se poslavljali smo vsi rekli: bilo je lepo, prihodnje leto se spet vidimo na 32. Slovenskem plesu!

Radiše

Ob začetku leta radiški prosvetaši poročamo o dejavnosti našega društva, ki je pomemben pobornik za obstoj sovenskega življa na sončnih Radišah.

Kot vsa druga leta, tako so naši prosvetaši tudi lansko leto začeli novo leto s takoimenovanim novolenim koledovanjem.

V mesecu februarju je bilo več prireditev: prvi klubski večer; 5. radiški ples, na katerem sta sodelovala mešani in moški zbor; pevska prireditev „Od Pliberka do Traberka — sodelovala oba omenjena pevska zbora; vaje Koroškega partizanskega pevskega zbora v našem kulturnem domu ter komedija „Veseli dan ali Matiček se ženi". V mesecu marcu je bil občni zbor Kmečke gospodarske zadruge, na katerem sta sodelovala moški zbor in radiški fantje.

Aprila meseca je katoliško društvo uprizorilo družinsko petje. Koncem meseca pa nas je za vedno zapustila Kometerjeva mama, Neža Pisjak.

Maja meseca so kot po navadi otroci priredili materinsko proslavo, nadalje sta oba zbora pela na mednarodnem majskem petju v Žrelcu. Prav tako je moški zbor sodeloval na občnem zboru Kluba prijateljev lova.

V mesecu juliju so naši pevci nastopili v Dolini pri Trstu.

Avgusta meseca je bila tekma koscev na Cimpermanovem travniku v Verovcah. Istega meseca sta naša zbora gostovala v Projernu, kamor so ju povabili tamošnji pevci. Tega meseca je bil tudi društveni izlet, tokrat v Ljubljano in Cerknico. V okviru tega izleta je bila v Šentvidu pri Ljubljani maša, kjer je prepeval naš mešani zbor.

V mesecu oktobru so nas obiskali lutkarji Koroške dijaške zveze. 10. oktobra je bil naš kulturni dom prizorišče Oktoberskega tabora, v okviru katerega sta pela domači zbor in Koroški partizanski pevski zbor. Naslednjega dne je društvo priredilo „pohod po Radišah". Tega meseca je bila tudi prireditev „Dober večer sosed". Sodelovali so Grebinjčani, moški zbor iz Žrelca in oba domača pevska zbora. Zastopani so bili tudi pesniki in pisatelji. 25. oktobra smo pokopali Kvedrovega očeta.

Novembra meseca je pri nas gostoval ansambel „Savski val" in društvo je priredilo klubski večer, na katerem so peli radiški fantje, Tomi Ogris pa je pokazal diapozitive.

Decembra meseca je bilo kot po navadi miklavževanje. 12. decembra je gostoval pri nas ljubljanski radio z radijsko oddajo „spoznavajmo svet in domovino". V okviru te oddaje so sodelovali tudi radiški fantje. 23. decembra je bil redni občni zbor SPD Radiše, 26. decembra (na Štefanovo) pa so otroci igrali igrico „Trije pastirci" (naučili Leni Lampichler in Marija Woschitz). Na Silvestrovo pa se je, kot po navadi, začel stari običaj novoletnega petja.

Pa še nekoliko številk. Moški zbor je imel v lanskem letu 15 nastopov in 30 pevskih vaj. Razveseljivo za naš kraj je tudi to, da je bilo več rojstev (6 deklic in 6 fantov) kot smrtnih primerov. Da se pa naši fantje bojijo zakonskega jarma, priča dejstvo, da je bila samo ena poroka.

Iz zgoraj opisanega je jasno razvidno, da se na sončnih Radišah pridno dela in da kljub zimi ali toplemu poletju ne spimo, k temu je mnogo pripomogel naš novi kulturni dom, Vas dragi rojaki pa ob tej priložnosti prosimo, da, če vas vabi naše društvo, pridete v čim večjem številu na naše prireditve, ki so prav gotovo zelo privlačne.

Ob zaključku pa naj še zapišemo, da je naš organist Stanko Wrulich letos obhajal 25-letnico organistovske službe. Čestitamo!

PRIREDITVE

PREDAVANJE IN RAZGOVOR O DAVČNIH UGODNOSTIH ZA DELOJEMALCA
Prireditelj: SPD „Danica" in Katoliška prosveta v Št. Vidu v Podjuni
Kraj: Kulturni dom „Danica" v Št. Primožu
Čas: poned., 18, 1. 1982, ob 19.30 uri

DIA PREDAVANJE „IZ PREKMURJA V DOLOMITE"
v petek, 15. januarja 1982 ob 19.30 uri v dijaškem domu SSD v Celovcu, Tarviser Straße 16
Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec
v soboto, 16. januarja 1982 ob 19.30 uri v Šentjakobu v R. v društveni sobi nad Posojilnico.
Prireditelja: SPD „Rož" v Šentjakobu v Rožu in S.Pl.D. Celovec
Predavatelj: Tone Korošec iz Maribora
Prisrčno vabljeni!

Kulturno društvo „Peter Markovič" v Rožeku vabi na lutkovno igro
„RINGA, RINGA RAJA"
ki bo v nedeljo, 17. 1. 1982, ob 14.30 uri pri Antoniču na Reki.
Gostuje lutkovna skupina KPD Šmihel. Po lutkovni igri bo „Oder mladje" KDZ iz Celovca nastopil z mladinsko igro
„HODL DE BODL ALI DVE VEDRI VODE"

Lutkovna skupina KPD „Šmihel" vabi na igro
„RINGA, RINGA RAJA"

- **v soboto, 16. 1. 1982, ob 14. uri v župniču na Suhi. Prireditelj: Farna mladina na Suhi**
- **v soboto, 16. 1. 1982, ob 15.30 uri v ljudski šoli pri Božjem grobu. Prireditelj: Farna mladina v Pliberku**
- **v soboto, 16. 1. 1982, ob 17. uri v farni dvorani v Vogrčah. Prireditelj: Farna mladina v Vogrčah**
- **v nedeljo, 17. 1. 1982, ob 10.15 uri (po maši) v farni dvorani v Št. Ilju. Prireditelj: Katoliška prosveta v Št. Ilju**

PODJUNSKI PLES
v soboto 16. januarja 1982 ob 20. uri pri Šoštarju v Globasnici. Igra ansambel „Planinski sekstet"
Prireditelja: SKD v Globasnici in SPD „Edinost" Šteben

Slovensko prosvetno društvo „Obir" na Obirskem vabi na
IX. SANKARSKO TEKMO
v nedeljo 17. januarja 1982
Razdelitev štartnih številk: do 10. ure v Kovačevi gostilni, kjer bo tudi razdelitev nagrad. Start ob 10.30 uri po Rtačevi cesti (rezervna proga — Varhova cesta).
Informacije: ljudska šola na Obirskem tel.: 0 42 38 / 26 1 02, Kovačeva gostilna na Obirskem tel.: 0 42 38 / 26 1 12

Slovensko prosvetno društvo „Radiše" vabi na
6. RADIŠKI PLES
v soboto 16. januarja 1982, z začetkom ob 20. uri v kulturnem domu na Radišah.
Za ples igrajo „Fantje iz Podjune"

Predavanje
„BOLNI OTROK"
v nedeljo 17. januarja 1982 ob 14. uri v Gospodinjski šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu.
Uvodni referat in pogovor s starši: dr. Matjaž Sienčnik (otroški oddelek deželne bolnice v Celovcu)
Program za otroke — pripeljite jih s seboj!
Prireditelj: Prosvetno društvo Velikovec

ORF – KOROŠKI RADIO
SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 15. 1.: 14.10 Koroski obzornik — Kar po domače.
SOBOTA, 16. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.
NEDELJA, 17. 1.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.
PONEDELJEK, 18. 1.: 14.10 Koroški obzornik — Glasbena skrinjica.
TOREK, 19. 1.: 9.30 Zdaj zapojmo in zaigrajmo — 14.10 Koroški objzornik — Mlada grla — Otroci, poslušajte!
SREDA, 20. 1.: 14.10 Koroški obzornik — Ljudske pesmi in vige — Cerkev in svet.
ČETRTEK, 21. 1.: 14.10 Koroški obzornik — Mladinska oddaja (posnetki srečanja mladinskih zborov 15. 11. 81 v Borovljah).

ZSO
ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM

OKRAJNA PISARNA PLIBERK

Na pobudo Krajevnega odbora ZSO za občino Pliberk bodo posvetovalne ure v novem letu spet obnovljene, in sicer bo pisarna v Pliberku na predlog krajevnih dejavnikov odslej zasedena vsako drugo soboto od 9. do 12. ure, ko bodo prebivalstvu na voljo strokovnjaki z različnih področij.

V pisarni bo:
16. januarja 1982
dr. Miran Zwitter predvsem za pravna vprašanja

Galicija - Encelna vas

Na svojem domu pri Kavhu v Encelni vasi je 30. decembra 1981 praznovala Kavhova Mojca (Micka) Marija Urank, zdaj poročena Hees, svojo 60-letnico. Vsa Kavhova družina se je zbrala. ob tej priložnosti je predsednik „Zveze koroških partizanov" Janez Wutte-Luc slavljenki izročil odlikovanje „za zasluge za narod". Bilo je res prijetno in domače srečanje, kjer je bilo dovolj priložnosti obujanja starih spominov.

Mojca je leta 1942 konec septembra po posredovanju svojega brata Janka in s pomočjo Jožka Ruterja in Francija Weinzierla pd. Markovca pobegnila iz izseljeniškega taborišča Hesselberg v Nemčiji. Zadrževala se je potem pri Rutarju in nekaj časa pri Markovcu na Suhi pri Reberci. Ivan Županc-Johan in Stane Mrhar sta takrat vzpostavljala organizacijo Osvobodilne fronte v okolici Železne Kaple in Sel. Tik predno je hotela iti v partizane pa so jo v Železni Kapli aretirali. To je bilo takrat, ko so po izdajstvu nacisti napadli sestanek pri Golobu in med drugimi ujeli tudi Micko Olip. Na žandarmeriji pa je Mojca v tisti zmešnjavi ušla. Šla je k Wölfelnu v Lobnik, da bi se sestala s Karlom Prušnikom-Gašperjem. Slednjega pa ni bilo doma, ker je bil na jarmarku (12. 11. 1942) v Železni Kapli. Ko pa se je vrnil, so jo skrili, Kori (Karel) pa je poiskal zvezo s Stanetom Mrharjem. Z njim je potem šla v partizane in prevzela ime Mira. Po množičnih aretacijah (več kot sto ljudi) najsrčnejših antifašistov, sta s Stanetom začela vzpostavljati OF organizacijo. Zvečer 7. decembra 1942 se je Mojca ustavila pri nekem sorodniku Černežlnu v Robežah nad Apačami. S Stanetom bi se morala naslednji dan srečati v gozdu nad Vokovnikom. Vendar do tega ni prišlo, ker so ponoči policisti obkrožili in zasedli hišo ter iz postelje vrgli Mojco. Menda je za to izdajstvo bila odgovorna ta mlada. Komandant Kočnik je Mojco kot govedo gnal privezano na verigo v Galicijo. Med potjo je bila izpostavljena psovanju domačega Volkssturma. Prišlo je do procesov. 13 nesrečnikov je bilo obglavljenih, ostali pa so dobili stroge kazni, med njimi tudi Mojca in sicer 12 let težke ječe. No vse je minilo in se srečno izteklo. Ob 60-letnici je bila spet enkrat zbrana vsa Kavhova družina in se z bridkostjo v srcu spominjala tistih težkih časov, ko smo povsod trepetali za svoja lastna življenja.

Po osvoboditvi se je Mojca poročila v Vzhodni Nemčiji, kjer danes živi kot vdova. Dolga leta do upokojitve ni mogla domov. Trde čase je doživljala v času kominforme, danes pa je vse spet v redu.

Kavhovi Mojci ob njenem prazniku želimo vse najboljše in da bi se še mnogokrat srečala s svojimi domačimi na Koroškem.

Borovlje - božičnica

Na Štefanovo preteklega leta je SPD Borovlje priredilo že tradicionalno božičnico, veselo srečanje vseh prosvetašev ob zaključku starega leta. Hkrati je bila to prva prireditev, ki jo je organiziral pred kratkim novo izvoljeni društveni odbor s predsednikom Melhiorjem Verdelom na čelu. V okviru kulturnega programa je nastopil novo ustanovljeni domači moški pevski zbor, ki ga vodi Roman Verdel. Predstavil se je z ubranimi glasovi in lahko pričakujemo, da bo zbor z nadaljnjim trudom in delom znal navezati na slavne tradicije društvenih zborov v preteklosti. Srb za razvoj tega zbora bo ena glavnih nalog društvenega odbora, saj nobeno društvo brez lastnega ustvarjanja ne more doseči zaželenega odmeva in zasidranosti med domačim prebivalstvom. Poleg domačinov so nastopili tudi pevci iz Slovenjega Plajberka, vodi jih Mirko Lausseger, ki so svoje sposobnosti pokazali že večkrat na prireditvah po vsej južni Koroški. Tokrat so se prvič predstavili občinstvu v razširjeni obliki (v septetu). Po nastopu obeh zborov je zapel tudi Trio Oraže nekaj pesmi. V prijetni družabnosti, ob lepi slovenski pesmi in dobri kapljici vina je minil popoldan.

PREDAVANJE OB 150-LETNICI SMRTI FRANA LEVSTIKA
Kraj: Mohorjev dijaški dom v Celovcu, 10.-Oktober-Straße 25
Čas: petek, 15. 1. 1982, ob 19.30 uri
Lik pomembnega Slovenca — njegovo usodo in mesto v slovenski književnosti — bo predstavila mag. Cilka Broman, profesorica na gimnaziji za Slovence.

Novice iz Pliberka in okolice

Konec leta je bilo na meji zopet srečanje med predstavniki občine Pliberk in Ravne na Koroškem, na čelu z županoma Mikuschem in Vrčkovnikom. To novoletno srečanje je postalo že tradicionalno. Izjema je bila nekajletna prekinitev, katere povod je bil sramotni koroški „Tafelsturm".

Lepo je, da se predstavniki obeh sosednjih občin spet redno srečujejo kot dobri sosedje in v prijateljskem vzdušju razpravljajo, kako bi te medsebojne stike še poglobili in kaj bi se dalo še zboljšati za obmejno prebivalstvo. Naši občinski mandatarji so predstavnike ravenske občine pričakali na meji z libuško godbo in kar je bilo še posebno razveseljivo tudi z mešanim pevskim zborom „Podjuna" iz Pliberka. Povabljen je bil tudi nemški pevski zbor, da zapoje dobrodošlico sosedu. Vendar kakor zgleda, Pliberčani še niso vsi preboleli tiste zabitosti in se še vedno sučejo pod starodavnim gradom v začaranem krogu kot stari „gepelni", tako da ne najdejo poti do naroda soseda. Še dobro, da turisti iz sosednjih občin v Sloveniji niso obremenjeni s podobno „zabitostjo", kajti drugače bi pliberški trgovci prav gotovo ne mogli postati tako bogati kot so.

Vendar čas gre naprej in pušča „večno včerajšnike" ob strani. Pliberški župan Mikusch je sosedom izrekel dobrodošlico v obeh jezikih. Oba župana sta v svojih govorih naglasila potrebo po dobrososedskih odnosih, kar je splošna želja vsega demokratičnega prebivalstva. Po izmenjavi zdravic in daril so se vsi skupno podali v Pliberk k Brezniku in tam nadaljevali razgovore, ki so potekali v izredno prisrčnem ozračju. Takšna atmosfera bi morala biti stalno pričujoča in ne samo ob novoletnih srečanjih.

○

V mesecu decembru je bil tradicionalni lov, ki ga prireja lovska družina Blato za svoje lovce in tudi za stanovske tovariše iz obmejnih predelov Slovenije in za predstavnike iz Celovca in dežele. Lepo je bilo na pogonih, pa čeprav ni bilo uplenjenih „velikih" živali, zato pa manjše kot na primer dolgouhci in pa tisti fazani, ki so prenizko „frkali" in tako postali žrtev hudih „jagrov". Dobro je, da vsak „šrekel" ne zadene, drugače bi drugo leto ne bilo kaj streljati.

Po naznanilu z lovskim rogom, da je „jage" konec, so se lovci podali v Nončo vas k Žipelnu, da se tam okrepčajo in si povejo še kakšno dogodivščino. Lovska „praža" je odlično teknila in prijetno je bilo poslušati lovce, ko so pripovedovali hudomušne šale iz lovske „latinščine". Hvalili so se, da so ustrelili tudi nekaj kapitalnih „pokov" iz drugih revirjev, ki jih seveda ne bi smeli. Nekateri so jim to celo verjeli in pravili še drugim. Oh ti jagri!

ikej

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero" vabi na

I. LJUDSKI TEK za rožanski pokal

v nedeljo, 17. januarja 1982

Start: ob 10. uri na progi „Schönleit'n" v Ločah pri Baškem jezeru. Vsak udeleženec teka sodeluje pri žrebanju lepih nagrad.

Kotmara vas: Občinska seja

Seja kotmirškega občinskega odbora v sredo 30. decembra, zadnja v letu 1981, je obsegala pet točk; najvažnejši sta bili proračun za leto 1982 in prostorski načrt.

V začetku je občinski odbor odobril poročilo nadzornega odbora (za čas od junija 1981 do decembra 1981) in personalni načrt za leto 1982. Vprašanj tokrat ni bilo.

Proračun za leto 1982 obsega v dohodkih in izdatkih skupno 17,495.700 šilingov, od tega zneska redni proračun 10,904.200, izredni pa 6,591.500 šilingov. Ob tem je treba pripomniti, da je denarni položaj kotmirške občine izredno napet in da precej bremenijo velike denarne investicije iz zadnjih let.

Velika denarna investicija v letu 1982 bo razširitev vodovodnega omrežja, kar je tem bolj potrebno, ker je priključkov vedno več in ker je zadnje čase čutiti pomanjkanje vode.

Kot zadnjo točko je občinski odbor odobril prostorski načrt. Ob tem pa se bo treba zamisliti, kako zavreti premočno doseljevanje in s tem zazidavanje in uničevanje kmetijskih površin. To bo ena bistvenih nalog za prihodnost, kajti k tako imenovani „kvaliteti življenja" spada tudi urejeno in ne preveč okrnjeno okolje.

Po obravnavi vseh točk dnevnega reda je župan Josef Struger prebral še predlog Jožeta Wakouniga, ki je v imenu EL predlagal, naj občina priredi vsako leto v glavni turistični sezoni ob sodelovanju vseh kulturnih in pevskih društev iz kotmirške občine tako imenovani koroški večer.

Zatem so župan in vodje posameznih frakcij napravili kratek pogled nazaj v leto 1981 in zaželeli vse najboljše za leto 1982. Odbornik EL Jože Wakounig je spregovoril v obeh deželnih jezikih in izročil vsaki frakciji po en izvod koledarja dvojezične Koroške. V imenu občinskega osebja je spregovoril tajnik Josef Hallegger. Nato je še sledilo družabno srečanje na Humperku.

ŠKOFIČE

Ob božičnem času smo se na škofiškem pokopališču za vedno poslovili od Ludmile Wertschnig pd. Mežnarjeve Malije. Umrla je mnogo prezgodaj, saj je bila stara šele 60 let.

33 let je bila kuharica pri našem župniku Nadragu in prav toliko let je skrbela za našo cerkev, tako da je bila tudi neke vrste „mežnarica". Celo leto je bolehala in ni šla k zdravniku, ko pa je bilo le prehudo, se je podala v celovško bolnišnico, kjer ji pa niso več mogli pomagati in je za vedno zatisnila njene dobre oči.

Pokojno poznamo kot pridno in svojemu narodu zvesto ženo, ki je zaradi svojega plemenitega značaja uživala vsesplošno spoštovanje. Smrt Mežnarjeve Milije pa je hkrati tudi velik udarec za našega župnika, ki nosi že deveti križ na rami in pa seveda tudi za vso faro, saj jo bomo zelo pogrešali.

Pogreba se je udeležila velika množica ljudi. Ob odprtem grobu se je od pokojne v imenu pevcev, prosvetašev in faranov poslovil naš predsednik SPD „Edinost" Herman Jäger in se ji zahvalil za vsa prizadevanja v prid naše narodne skupnosti. Od pokojne so se s pesmijo žalostinko poslovili tudi domači pevci. Mežnarjevo Milijo bomo ohranili v nepozabnem spominu.

○

Na sveti večer, 24. decembra 1931 je zagledala luč sveta Janšejeva Rezika iz Holbič, to se pravi, da je tega dne v minulem mesecu obhajala svoj 50. življenjski jubilej. To je bil tudi tehten povod, da so se zbrali vsi domači in znanci in tako počastali jubilantko.

50 let ni dolga življenjska doba — nekaterim je potekalo življenje kot po maslu, drugim spet ne. Med slednje bi uvrstili našo jubilantko. Že kot dete je morala okusiti trdoto življenja koroških Slovencev, ko so aprila 1942 pregnali naše družine, med njimi tudi Janšejevo, v nemški Reich v taborišče Hesselberg. Zelo mlada, še otrok, se je po srečno prestani vojni vključila v prosvetno gibanje domačega društva kot pevka, igralka in sploh človek, ki živi narodno življenje. Pred leti ji je umrl mož Kori, znani protifašist, prosvetaš in zadružnik, kar je bil hud udarec ne samo za družino, temveč za ves slovenski življ na Koroškem.

Z veseljem ugotavljamo, da je naša jubilantka tudi danes, ko je že babica (to sicer žene ne slišijo rade), prav tako delavna in prežeta z narodnim delom kot v mlajših letih. Te njene vrline ji želimo, da bi ohranila še v naslednjih desetletjih. Domači prosvetaši želimo naši jubilantki ob njenem prazniku vse tisto, kar si najbolj želi, predvsem pa zdravja. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Nagrade za ugankarje

Križanki, ki smo ju objavili v zadnji praznični številki, sta imeli spet izredno lep odziv. Prejeli smo razveseljivo število rešitev, med njimi žal tudi precej takih, ki niso bile povsem pravilne in smo jih zato pri razdelitvi nagrad seveda morali izločiti. Tudi tokrat smo opazili, da je glavni vzrok napak v površnem vpisovanju rešitev: ne iz nevednosti, marveč zaradi nezadostne pazljivosti ostane eno ali drugo polje prazno, se napiše napačna črka in podobno. Ali pa tako, kot se je zelo pogosto zgodilo pri otroški križanki, kjer so reševalci pri 18. navpično spregledali, da je besedo treba vpisati v množini — in je zaradi tega potem pri 37 vodoravno iz mesta „Atene" nehote nastala boginja „Atena".

Vendar pa „površnosti" ne smemo očitati le reševalcem, marveč jo moramo ugotoviti in priznati tudi pri nas samih. V tem smislu se zahvaljujemo zlasti vsem tistim, ki so nas opozorili na pogreško v opisu: pri 120 vodoravno bi se seveda moralo pravilno glasiti „prebivalec" in ne „prebivalstvo" sosedne države. Vidite, tudi v uredništvu ali v tiskarni nismo vedno dovolj pazljivi in tako pride „tiskarski škrat" do svoje veljave.

Naj bo dovolj „kritike in „samokritike" — preidimo k objavi imen tistih reševalcev, ki prejmejo nagrade v obliki lepih slovenskih knjig. Za pravilno rešitev križanke, ki je bila namenjena odraslim bralcem, so bili izžrebani naslednji nagrajenci:

Supan Marija, Sele-Zgornji Kot, pošta Borovlje
Srienc Marijan, Reberca, pošta Miklavčevo
Kral Rozana, Perntergasse 5, 1190 Dunaj

Nagrade za pravilno rešitev otroške križanke pa prejmejo:

Kap Sonja, Žamanje, pošta Škocijan
Černut Aleksander, Zgornje Dobje, pošta Loče
Hudl Tomaž, Nonča vas, pošta Pliberk

Nagrajence prosimo, da po svoje nagrade pridejo v uredništvo (St. Ruprechterstr. 19/IV). Sedaj pa objavljamo še pravilno rešitev obeh križank.

Križanka za odrasle

Vodoravno: 1. iz; 3. SREČNO NOVO LETO; 15. CI; 17. veliko; 19. koleraba; 20. Lipica; 23. ali; 25. mn.; 27. let; 28. leto; 30. mak; 32. Ikar; 34. pas; 36. Kras; 38. Igo (Gruden); 39. sl.; 40. mati; 41. mi; 43. Est; 44. ko; 45. as; 46. Sele; 48. meja; 51. ne; 53. tr.; 54. ul.; 55. avto; 56. sa; 58. peta; 60. re; 61. VV; 63. tam; 65. tona; 67. Spa; 69. kl.; 70. čep; 71. top; 73. čelada; 74. eta; 75. tri; 76. A(nton) Č(ehov); 77. Korte; 79. nada; 80. Itaka; 82. ej; 83. Nepal; 85. akt; 87. T(avčar) I(van); 88. oda; 89. anoda; 92. rep; 94. Samarija; 98. tla; 100. NOB; 102. ta; 103. ve; 104. tek; 107. pl.; 109. so; 110. or; 112. lama; 115. ee; 116. Ra; 118. Ob; 119. Jugoslavija; 120. Italijan.

Navpično: 1. ie; 2. zlato; 3. ski; 4. ro; 5. Č(apek) K(arel); 6. noj; 7. ol; 8. Nemka; 9. ornat; 10. va; 11. oba; 12. la; 13. t.l.; 14. oil; 15. citre; 16. I(van) C(ankar); 17. Velikovčan; 18. ilo; 21. pek; 22. Avstralija; 24. ža; 26. ha; 29. ego; 30. ml.; 31. Kreta; 32. ime; 33. Rim; 34. pajek; 35. SM; 37. Ast; 39. SS; 42. in; 45. alt; 46. S(lovenski) v(estnik); 47. LO; 49. ep; 50. at; 52. era; 55. Amor; 56. solata; 57. Anadir; 59. Asta; 62. večer; 64. atol; 65. ten; 66. Ada; 68. Paka; 69. kreda; 72. Pta; 74. eta; 77. kap; 78. eks; 80. Ida; 81. Ant; 84. pes; 86. tat; 88. oje; 91. ole; 93. to; 95. Mali; 96. iva; 97. le; 99. up; 100. NOO; 101. bol; 104. Tea; 105. kri; 106. ab; 108. LJ; 109. S(imon) G(regorčič); 111. ra; 113. aj; 114. ma; 115. et; 117. A(nton) J(anežič); 118. on.

Križanka za otroke

Vodoravno: 1. glej naše voščilo; 7. Domen; 12. Tonej; 13. korito; 14. oker; 15. som; 16. lev; 17. Lea; 18. palec; 20. ro; 21. Slovenec; 24. ko; 26. ukana; 27. mel; 30. osa; 32. ono; 33. vode; 34. satira; 36. reket; 37. Atene; 38. kazino.

Navpično: 1.Stol; 2. roke; 3. Eneas; 4. čer; 5. nj; 7. domena; 8. or; 9. mil; 10. eter; 11. glej naše voščilo; 13. koleno; 15. savana 18. pokore; 19. Ce; 22. LO; 23. cmoki; 24. kosa; 25. osat; 28. eden; 29. glej naše voščilo; 31. Ate; 33. vez; 35. in; 36. Ra.

Naše voščilo: Srečno novo leto!

Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli vabi na prireditev

10 FOLKLORNIH LET

v soboto, 16. januarja 1982 ob 20. uri v farni dvorani v Železni Kapli. Po prireditvi v hotelu Obir

FOLKLORNI PLES

Igrajo „Fantje izpod Obirja"

PAVLA ROVAN 7

Kje so tiste stezice

KOROŠKA POVEST

— Kje sem? Kako, da sem tu, kaj se je zgodilo z menoj, kje so drugi?

Naprezal je spomin, zavrtelo se je vse, kar je mukoma dojemal, ni se mogel premakniti.

Na obrazu je skelelo, potipal je ličnici, občutil je strjeno kri. Počasi je skušal premakniti težo telesa, zastokal je od bolečine. Glava je ostala kot kamen in le počasi se je prebujal iz vračajoče se omotice, ki se je razlivala po njej curkoma, kot bi težke kaplje deževale nanjo, se je z vsako kapljo prebujal v resničnost.

Nemočno je ležal na podu celice, v zaporu. Ko se je docela zavedel, kje je in zakaj je tu, si je želel nazaj v svet sanj, svet, ki ga je obdajal prej, svet njegovih in tisočev globokih želja . . .

To je bila nezavest, ovita v sanje, zrasla iz srca v psihično uravnanost želje in naporov živeti v pravičnem svetu. Možganske celice so porajale iz telesnih bolečin rojene privide najlepšega sožitja ljudi na svetu. Sanje! Utopija! Pravljica iz devete dežele. To so bile misli naših očetov, mater, dedov in babic v enkratnem, neponovljiem maju petinštirideset ega leta, ga je prešinila misel, ki pa je v trenutku razblinila.

Stegnil je roko, noge ni mogel dvigniti. Padel je nazaj na slamnjačo.

Koliko časa je od tistega dne, ko je padel na cestni tlak in so pendreki in pesti udarjali po njegovi glavi . . .

V zaporu sem . . .

Prekleto, le zakaj sem se prebudil v to težko soparo življenja.

In kot bi iz Vrbskega jezera zajemal kapljico za kapljico moči, se je počasi vračal v resničnost koroškega vsakdana.

Bil je vkljenjen, a vstati ni mogel. Le zakaj so ga vklenili. Saj ni stenica, da bi zlezel skozi ključavnico.

Vračala se mu je moč in jasnila misli.

Med kriminalcem, hudodelcem ali človekom, ki želi vzidati vsaj eno stopničko na poti k večji pravičnosti sveta, v zaporu ni razlike. Ali povsod po svetu?

Spomnil se je besed svojega dedka, kako je pripovedoval o zaporu v minuli vojni.

„V kotu je stala kibla," je vedno začel svojo pripoved . . .

Glave še ni mogel dvigniti, „kiblo" je tudi on zagledal v kotu pred seboj. Do tja ni mogel. V želodcu se mu je vzdigovalo, bruhal bi, spet se ga je lotevala omotica, s silo se je premagoval. Zakašljal je. Sline v ustih je požiral in ponovno zakašljal. Kmalu so se odprla vrata in spet zaprla. Se mu to le dozdeva? Poklical je, pa je bil njegov glas preslaboten, da bi preglasil rožljanje ključev na hodniku. Utihnil je, bil je žalosten.

Spet je klical in zakašljal. Slišal je prerekanje in vrata so se ob dolgem rožljanju ključev končno odprla. Vstopili so pazniki, kar trije so se motovilili okoli njega. Vsak je imel svoje mnenje o njem. Z zaprtimi očmi je premaknil glavo, neznosne bolečine so se razlile po njej. Čutil je, da so mu sprostili zapestja.

„Armer Junge," in v tega ubogega mladeniča so se zapičile oči zrelega človeka, prijetnega obraza, predirljivih oči, lahko bi mu bil oče.

„Warum das alles?" Ob tem vprašanju, zakaj vse to, mu je podal roko. Tevž pa svoje ni mogel dvigniti.

„Verfluchter Čuše, roter Dreck," je odrinil prvega paznika naslednji, razkrečil noge in vzdignil roke, kot bi hotel zadaviti leva, pred njim pa je ležal v telesu in duši razbolel človek, ki se ne bi mogel braniti.

Tretji paznik se je počasi približal iz ozadja, zvedavo pogledal na slamnjačo in presenečen obstal.

„Ti si, Tevž, kako da so te privlekli sem v arest? V zapor . . . Gefängnis," je hitro popravil v nemščini in tako izpolnil predpis, da se na sodišču govori le v deželnem nemškem jeziku.

Nastala je mučna tišina in prva dva paznika sta odšla iz celice.

„Ja, Tevž, kdaj si se vrnil v domače kraje. Kako, da si prišel zdaj, ko pri nas strele letijo z jasnega neba. Tevž, tu ni mira, vrni se! Vrni se, Tevž, v Francijo. Ali so te tam odpustili, brezposelnost je na pohodu že marsikje. Ne dihamo s polnimi pljuči. Tu je včasih hudič. Semena niso presejali ob koncu vojne, preveč je ostalo ljulike in tista prekleta propaganda na vse strani. Svet se je okoli nas zadrgnil. Vrv pa je spletena iz samih obljub.

Odkašljal se je jetniški paznik, odkašljal se je Tevž. V začetku je sledil gostobesednosti paznika, bil je iz njegove vasi, dobro ga je poznal, kruh je kruh in ob dvoličnosti si zamesiš lahko velik hleb kruha, tu na Koroškem prav gotovo. Tako si je mislil ob pogledu nanj, ki je zdaj korakal gor in dol po celici. Ob svoji zavzetosti ni opazil, da Tevž komaj sledi njegovim besedam. Prebučen se je zdel Tevžu in zato malo nezanesljiv.

Zdaj si je Tevža ogledal natančneje. Zabuhel obraz, modrice in izčrpanost so povedali svoje. Nič več ni spraševal. „Ta celica je že večkrat sprejela preganjane duše," je dejal glasneje.

Zdravnik mora priti

Štirje so bili, štirje kurirji osamljene postaje. Sredi zime so morali v dolino po hrano. Toda pri tem jih je zalotila močna nemška patrulja.

V naglem, toda ostrem spopadu je bil hudo ranjen njihov komandir Slavc, ki je ščitil umik ostalim. Komaj se je priplazil do potoka, kjer so ga s težkimi nahrbtniki čakali ostali trije. Tam je omagal. Nekaj časa so ga kar vlekli z nevarnega kraja, a ko ni šlo, jih je začel priganjati:

„Saj vidite, da ne gre. Kar pustite me, bom že nekako. Pojdite vendar, če ne, bodo vse potolkli!"

Toda — tovariši so se samo spogledali in ranjenca odnesli v grmovje ter napravili zasilno nosilnico. Prebredli so mrzlo vodo in se tepli s snegom. Slavc je bil težak in vedno slabši, sled za njimi pa je bila naravnost izdajalska. Preden bodo prišli v taborišče, bo že davno dan, Slavc pa nemara že mrtev.

In čeravno niso poznali ljudi v tej vasi, so se odločili, da bodo potrkali na prvo hišo, ki se jim bo zdela priročna. Računali so bolj na srečo kot na svoje orožje, kajti ljudje tod so bili pod vplivom nemškega nasilja, oni pa so bili edini partizani precej daleč naokrog.

Poskusili so pri kmečki hiši, a na trkanje se jim nihče ni oglasil. Slavc je na tleh pritajeno ječal in to jih je priganjalo k odločnosti. Še so trkali, a hiša je bila kakor izumrla . . .

„Če ne bodo sami, bomo pa mi!" so se odločili, sneli s hleva kratko lestev, po kateri je Žan splezal čez temno verando. Čez minuto so njegovi koraki zazvonili v veži in takoj nato so zazijala tudi vrata. Žan je z baterijo v roki osvetljeval veliko vežo in ranjenca so zanesli v še vedno tiho hišo.

Končno so v kamri le staknili gospodarja in gospodinjo. Velikih in vznemirjenih oči sta zrla v nepovabljene obiskovalce, ki so jima v kratkih besedah povedali, da imajo ranjenca, ki potrebuje pomoč, hitro pomoč.

„Saj nismo za Nemce, ampak bojimo se jih. Kar poglejte, kaj počno! Prosim vas, pojdite drugam!" se je prva ojunačila gospodinja.

Kurirji so čutili, da so naleteli na dobre ljudi, ki pa še nikoli niso videli partizanov in so se bali zaradi sinočnjega streljanja in vsega ostalega. Toda z ranjencem niso prišli zato, da bi takoj spet odšli.

„Nikamor ne bomo šli, ker ne moremo," je odsekal na prošnjo Don, čeravno je razumel domačine. Zato je skušal govoriti s trdim glasom. „Imate pri rokah kaj obvez ali žganja?"

Ker sta se mož in žena nekaj časa nemo spogledovala, so kurirji kar sami začeli iskati po hiši. Gospodarja sta spoznala, da gre zares. Gospodinjo je premagalo in tedaj je rekla:

„Pustite, bom jaz! Ampak, da vas ja ni kdo videl, ko ste zavili k nam?" Oba sta vstala in gospodar je dodal:

„Samo potiho, da se ne bodo zbudili otroci!"

Ranjenca so odnesli v zgornjo hišo, ga obvezali in mu dali žganja. Pokazalo se je, da Slavca ne bodo mogli odnesti, dokler ne bo boljši. Žan je rekel:

„Dokler je tak, ne moremo z njim nikamor. Zdravnik mora priti!"

Gospodarja sta zdaj začela prositi, kakor bi bila obsojena na smrt:

„Pojdite vendar drugam! Mi imamo otroke, nemška postojanka pa je komaj tristo metrov stran."

Kurirji so staknili glave, se nekaj domenili in potem je Žan spet rekel:

„Če so tako blizu, nas tu ne bodo iskali!"

Ob tem se je prestrašena ženska, ki je že mislila, da jih bo pregnala bližina nevarnih sovražnikov, pobožno prekrižala in skoraj vdano rekla:

„Saj ste reveži, toda bog nam pomagaj vsem skupaj!"

Potem je pri oslabelem ranjencu ostal samo Žan, ostali pa so se z gospodarjema vred vrnili v spodnjo izbo. Luči niso več prižigali, da ne bi bilo sumljivo. Potem so se spustili v pogovor.

Slavc pa je bil tako slab, da ni bil vedno pri zavesti. Gospodar in gospodinja sta brez potrebe opozarjala na tišino zaradi otrok, kajti tudi oni so bili že od prvega trkanja budni: trinajstletni Blaž, desetletna Marinka in osemletni Tinček. Blaž je celo vstal in skrit za vrati vlekel na ušesa, kaj se godi. Spolnila se mu je želja, da je srečal in videl skrivnostne partizane, čeravno le kot temne sence. Zbral se je, ko je slišal in opazil, da je eden izmed njih ranjen. Slišal je tudi govoriti nekoga, da bo treba dobiti zdravnika. Zlezel je nazaj v posteljo in šepetaje pripovedoval sestrici in bratcu:

„Veliki so in močni! Čudno, da je eden ranjen. Mama in oče pa se zelo bojita, ker ne odidejo. Zdravnika hočejo!"

Še dolgo so šepetali v posteljah in ugibali, kako se bo vse to končalo. Bolj jih je mučila radovednost kakor strah. Vstali so kakor običajno za šolo. Nekaj časa so se delali, kakor da so ponoči trdno spali in jim ni nič znanega o „gostih", zato pa je bila mama vsa nemirna. Ko pa je prišel čas za odhod v šolo, se je pokazal Don, ki je bil med kurirji največji:

„Otroci, danes ne boste šli v šolo!"

Gospodinja in mož sta ob tem prebledela, otroci pa so skoraj poskočili ob tem, kajti prav nič jim ni bilo za tisto dviganje rok, za nemške pesmi in nemško govorjenje v šoli. Pogledovali so postavnega in oboroženega partizana, ki jim je bil všeč od nog do glave. Ta pa je nadaljeval:

„Pozneje se boste izgovorili na bolezen ali kaj takega!"

Gospodinja pa je ugovarjala:

„Če jih ne bo v šolo, zna kdo priti vprašat, kaj se je zgodilo."

To je bilo res — in kurirji so se spogledali. Don je spet govoril:

„Zdravnik mora priti! Ponj naj gre gospodar. Reče naj, da ste zboleli vi, gospodinja!"

A možak je ugovtarjal in se bal za hišo in otroke, ki ne bodo v šoli. Tedaj pa se je oglasil Blaž:

„Vem, da imate ranjenca, vse vemo, zato se ni treba nič bati. Veste kaj: jaz pojdem po zdravnika!"

Čudili so se taki pripravljenosti, a potem so vsi skupaj spoznali, da bi bilo tako še najbolje. Dogovorili so se, da bo stopil mimogrede k doktorju v trg, ki je že večkrat prišel v njihovo hišo in da bo rekel, da je mama padla in da se ji je v nogo zapičil kos železa. V šoli pa bo rekel, da sta Marinka in Tinček zbolela. Teh dveh partizani niso upali pustiti ven, da ne bi kdo ponevedoma rekel kaj nepotrebnega. Tudi kurirji so se hiteli zavarovati. Otroka pa sta to čutila in rekla v en glas:

Če mislite, da bova midva kaj povedala, nama delate krivico! Mi smo vsi za partizane. Samo dva sta v razredu taka, ki nosita kljukaste križe. Teh pa se ogibamo."

In tako so šli v šolo tudi ta dan vsi trije. Zato so v hiši težko čakali, če bo prišel zdravnik in če bo z otroci vse v redu. In — ali bo zdravnik našel Slavca še živega. Da se Blaž med potjo ne bo česa prestrašil ali se zagovoril? Zdravnik sicer ni bil slab človek, a kaj veš, kako se bo obrnil v tem primeru. Toda, glavno bo, da pride, potem bomo že videli, kako ukrepati naprej.

Čakali so za okni, opazovali skrivaj mimoidoče in dvakrat videli tudi nemško patruljo na cesti. To je bilo znamenje, da jih ni videl nihče, ko so zavili k hiši.

Čez dobro uro se je prikazal zdravnik, ki se mu je pokazal le gospodar. Odsekano je vprašal:

„No, kje leži? Kako je?"

Tedaj se je zdravniku pokazal Žan, ki mu je na kratko pojasnil:

„Saj ni bolna gospodinja, temveč naš komandir!"

Zdravnik, ki je bil že prileten mož, je strmo pogledal čez črno okvirjena očala in nepričakovano rekel:

„Se mi je kar zdelo. Torej — kje je?"

Topla voda je bila že pripravljena in naglo se je lotil dela. Ko je končal, je zaskrbljeno rekel:

„Zakaj me niste poklicali takoj?"

To je rekel kar tako, čeravno je dobro vedel, da prej v teh okoliščinah ni bilo mogoče. Žan ga je hvaležno pogledal in se mu v imenu vseh zahvaljeval, a zdravnik ga je ustavil:

„Če bo sreča, se bo že izvlekel! Naredil sem, kar je bilo v moji moči, toda zdaj mora mirovati!"

Zadnje besede so bile namenjene gospodinji in gospodarju, a predno je odšel, je zdravnik še rekel:

„Nikomur nič! Jutri spet pridem, vi se pa ne kažite iz hiše. Lezite, ker ste ‚bolni'!"

Opoldne so se vrnili tudi otroci. Prva skrb je bil ranjenec in partizani.

In tako je bilo še dva tedna: mama je bila „bolna", otroci so bili že pravi mladi partizani, ki so se v prostem času igrali s kurirji in z njihovim orožjem, hodili so v šolo, oče pa je delal zunaj in v hlevu, kurirji pa so mu pomagali pri delu v hiši, kadar je bilo kaj primernega.

Slavc je prišel k sebi in neko noč so odšli nazaj v zasnežene bregove, kjer jih je čakal osamljen bivak. Za seboj pa so pustili trdnjavo v hiši in srcih gospodinje, gospodarja in njunih otrok.

Ivan Jan

Ptičke

Ptička lačna v snegu prosi:
„Oh, drobtinic nam natrosi!
Tako dolgo že zmrzujem,
noč in dan gladujem!"

Revka tam na veji čaka,
vsa se trese in zaplaka.
Drugo jutro pa na bregu
mrtva že počiva v snegu.

Mi pa hišico imamo,
vanjo zrnja in drobtinic damo!
Ptičke lačne vanjo prilete,
vigredi pa hvalo žvrgole.

Valentin Polanšek

Uganke

Smešen debelušen mož,
ptiček ne mara, niti rož;
ko posije sonce vroče,
kar do smrti se razjoče.
(Snežen mož)

Na glavi je, pa ni las;
greje te, kadar je mraz.
(Kapa)

ROKAVICE

Kar so za noge nogavice, so za roke rokavice. Nekoč so rokavice ščitile roke pred nalezljivimi boleznimi. Plemiči so se teh zelo bali. Vedeli so, zakaj, saj so spravile tisoče ljudi na oni svet. Če je vitez hotel svojega tekmeca pozvati na dvoboj, mu je vrgel v obraz rokavico. Potem pa sta se tepla — s sulicami, z meči, s sekirami. Skratka, ropotalo je po pločevini, kot če bi mama pomivala posodo.

Tudi kavboji v filmih imajo vedno na rokah rokavice, toda še zdaj ne vem, če so jih pravi kavboji res imeli. Vsekakor pa imajo rokavice miličniki in oficirji, če so v svečanih uniformah.

Zdravniki kirurgi, ki operirajo, imajo posebne tanke gumijaste rokavice. Kmetje, ki škropijo sadje, nekoliko debelejše. Delavci imajo zaščitne rokavice iz močnega usnja, ki jim ščiti roke pri delu z železom in orodji.

Rokavice nosimo, da se ubranimo mraza. Pozimi ni prav nič prijetno nastavljati roke vetru in mrazu. Kaj kmalu ozebe koža.

Tudi rokavic imamo nekaj vrst. Imamo palčnike, ki imajo prost samo palec, drugi prsti pa domujejo skupaj v isti sobi. Imamo vojaške rokavice, kjer ima tudi kazalec svojo lastno hišico. Zakaj? Zaradi petelina na puški; saj petelina vojak sproži prav s kazalcem. Seveda so najimenitnenjše rokavice take, pri katerih ima vsak prst svoj lastni dom. Vsak lahko miga, kakor ga je volja. So tudi smučarske rokavice.

Še posebno imenitne rokavice so bele nevestine rokavice, ki segajo do komolcev in dišijo po kolonjski vodi. Poročne rokavice neveste ponavadi oblečejo le enkrat v življenju, potem pa jih čuvajo v predalu s poročno obleko in šopkom belih umetnih rož. Vzamejo jih v roke le, kadar obujajo spomine na najsrečnejši dan v svojem življenju.

Zdaj šele se je Tevž premaknil ob domači govorici in vprašujoče pogledal navzgor. Ali bi mu zaupal?

Medtem sta se vrnila oba paznika in zaupanje se je umaknilo v praznino.

— Ich werde ihm helfen — pomagal mu bom, je plaho dejal paznik obema v uradnem nemškem jeziku in spet sta odšla.

Dvignil je Tevža, da bi lahko sedel. Telo pa je padlo nazaj, slamnjača je zašumela, fant je zastokal.

„Preslab si, grem po zdravnika."

Dolgo je trajalo, preden ga je našel. Dežurstvo je povezano tudi s kvartanjem in preden se partija preferansa ni izšla, ni mogel priti. Medtem je Tevž od izčrpanosti spet zaspal. Zdravniku se je mudilo nazaj h kartam in ne da bi zapornika pregledal, je odločil: „V bolnico z njim!" S takimi hitrimi odločitvami si je sicer nakopal nejevoljo nadrejenih, toda v njem je ostalo nekaj naprednih misli iz dunajskih študentskih let, in vsakega človeka je imel rad. Bolje mu bo v bolnišnici in pokazal je svojo človeško humanost. Sovražil je težak vonj zaporov.

Tako se je Tevž srečal v mestni bolnišnici na rentgenu še z drugimi prijatelji, ki so v obrambi koroškega slovenskega človeka dobili svoj delež za nepokorščino.

Med njimi je srečal na hodniku tudi Andreasa, ki je v tem brezplodnem ozračju ogledoval svoje modrice na rokah in obrazu, desno nogo je imel do kolka v mavčni oblogi, v levi roki pa rentgenski izvid b. p. Podal mu ga je rentgenski tehnik in dodal:

„Kaj ste pa šli tja" in razdelil še ostale izvide, vse b. p.

„Mislili smo, da ne znate našega jezika, šli smo na železniško postajo," je z izrazom začudenja dejal Hanže.

Rentgenski tehnik z modrimi očmi, rdečimi brčicami, svetlimi lasmi je jezno s treskom zaprl vrata. Tako so ostali na hodniku, le Tevž je ležal na nosilkah. Na koncu dolgega hodnika je čakala zaskrbljena mlada Francozinja.

Tako se je njihov rodoljubni namen, da počastijo s koroško domačo zemljo žrtve v taborišču, žalostno končal.

Na mestnem pločniku raztreseno zemljo izpod Obirja so številni škornji udeležencev plebiscitne slavnosti poteptali. V ranem jutru je očiščevalni cestni stroj vsrkal vase zadnje ostanke vernega odseva koroške slovenske svobode.

●

Greta se je tistemu nenadnemu napadu šovinistov umaknila s skokom za verando vrstne hiše in hitela po vzporedni poti na železniško postajo. Tam je zaman čakala na ostale. Zaslišala je sirene policijskih vozil, prevzela jo je tesnoba. Čakala je in prisluhnila govoricam prihajajočih v postajno poslopje. Razšli so se, je dejal nekdo. Medtem je pripeljal lokalni vlak in napotila se je domov k teti Zali.

V vlaku je prisluhnila zdaj temu zdaj onemu, vse je razpravljalo o dogodku, o spopadu in krivdo so naprtili ljudje po svoji oddeljenosti enim ali drugim. Široka je ljudska fantazija, ki v podrobnosti pozna vse, kar je in ni bilo, svoje tihe želje oblikuje v dejanja, ki poslušalca prepriča v resničnost, četudi to v resnici ni tako. Glasno so obsojali nekateri, drugi so molčali ali zrli zbrano v časnike, četudi jim je uho napeto sledilo pogovoru.

Starec v kotu je zvedavo gledal v te ljudi in si mislil svoje. Življenje ga je oklestilo, veje so se lomile in spet ozelenele, trpljenju je sledilo zadovoljstvo, sreča in žalost sta mu polnili dan, in če ni mogel vedno slediti pravičnosti, je bila temu kriva ekonomska soodvisnost človeka. Okolje oblikuje človeka.

Izza vrat sosednjega oddelka je semintja gledala mladenka zaskrbljenega obraza in njene oči so se srečale z očmi starca. Gledal jo je naravnost v oči, ne da bi izgovorila eno samo besedo, sta se vsak zase v sebi bala za rojake. Čudno, kako sta si bila v mislih eno, četudi nista govorila niti besede. Iz žalostnih oči ji je bral skrb in tesnobo, ta pa na tem kosu koroške zemlje na dan plebiscitne proslave, kot je danes, lahko spremlja samo manjšino. Slišala sta vse, ni jima ušla nobena beseda.

Na naslednji postaji je izstopil. Preden je starec stopil na hodnik, je še enkrant ohrabrujoče pogledal mladenko, v razpravljajočo množico pa so kot ostra iskra zasekale njegove besede: „Kaj so pa do sedaj naredili, da bi bilo drugače? —"

Utihnili so, vlak je obstal. Starec je izstopil na tej majhni vmesni postajici in že so se kolesa motornega vlaka zavrtela v daljavo. Zadovoljen, da je na glas povedal, kar je premišljeval ves čas v kotu vagona, je mladostno prestopil tirnice in se napotil v oddaljeno hribovsko vas.

Ta doogdek je Greto ohrabril. Teta Zala je doma ob neprijetni vesti šovinističnega napada zaprla oči, kot bi se zatekla k odprtim bolečinam srca in šele čez čas globoko vzdihnila.

„Razstrelili so spet partizanski spomenik. In zdaj še to. Le zakaj nam delajo take težave in krivice, toliko grenkobe," je rekla s stisnjenim glasom. Na to ne more nikoli dobiti odgovora.

„Ne morejo nas zbrisati s sveta!" in ozrla se je v odsev bledega obraza nečakinje Grete.

Nekje si je ob istem času nekdo veselo in zadovoljno mel zalite roke, „odlična, dobra je bila ta plebiscitna proslava" — je siknil, ko so se na večer prižgale slavnostne luči, in sedel v svoj mehki fotelj. V obsegu širnega naslanjača se je utopilo njegovo ozko obzorje v besedah: heimattreu, domovini zvest.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Škofja Loka vas vabi

Pred kratkim je občina Škofja Loka obhajala svoj tradicionalni občinski praznik. Praznuje ga vsako leto 9. januarja, in sicer v spomin na junaško narodnoosvobodilno borbo, v kateri so tudi občani Škofje Loke doprinesli svoj veliki delež za zmago nad fašističnim okupatorjem. Že od vsega začetka so se tudi na tem področju vključevali ljudje v protifašistični boj in je tako že v decembru 1941 in januarju 1942 prišlo do številnih manjših akcij. Posebno pa je odjeknila legendarna dražgoška bitka, ko je Cankarjev bataljon od 9. do 11. januarja 1942 bojeval prvo, največjo in najbolj ogorčeno borbo v Sloveniji ter tri dni držal svobodne Dražgoše prav v času, ko je bil nacistični rajh na vrhu svoje moči. In v spomin na ta pomembni dogodek obhajajo loški občani tudi svoj vsakoletni občinski praznik.

Kakor drugi kraji na Slovenskem, tako je tudi občina Škofja Loka zabeležila po osvoboditvi vsestranski razvoj. Predvsem pa je starodavno mesto na stičišču Poljanske in Selške doline priljubljen turistični kraj, o čemer smo v našem listu že obširno poročali. Pa tudi v naslednjem prispevku, ki ga je napisal Borut Mencinger, je govora o škofjeloškem tujskem prometu.

Turisti se pripeljejo v tisočletno Škofjo Loko — 1000-letnico je naše mesto proslavljalo leta 1973 — iz dveh glavnih smeri: iz Kranja (10 kilometrov) in iz Ljubljane (22 km). Sicer pa ima Škofja Loka tudi cestne povezave s Primorsko in naprej proti Italiji: po Poljanski dolini čez Cerkno, kjer je ohranjena znamenita partizanska bolnišnica Franja, skozi Idrijo in Logatec, kjer je priključek na avtocesto, in po Selški dolini skozi danes industrijske Železnike in Podbrdo že na primorski strani.

Iz avstrijske koroške boste seveda prispeli v Škofjo Loko iz kranjske smeri. Takoj za vasjo Žabnica ste že na območju škofjeloške občine in takoj na prvem ovinku kaže smerokaz proti dva kilometra oddaljenemu Crngrobu, kjer stoji ena najznamenitejših slovenskih cerkva z izredno dragocenimi in odlično ohranjenimi freskami. Takoj zraven je zasebna gostilna, če boste ravno lačni in žejni.

V Škofjo Loko se pripeljete mimo gostilne Na Plevni, ki je na zunaj precej neugledna, vendar slovi po odlični kuhinji in postrežbi. Le malo naprej od Plevne se vam odpre prelep pogled na staro mestno jedro pod lepo ohranjenim srednjeveškim gradom. Ob križišču je tudi edina bencinska črpalka v mestu, še eno pa imamo v industrijski coni, v smeri proti železniški postaji.

Prve turistične informacije o mestu in okolici dobijo naši gostje v poslovalnici agencije Alpetour, če pa prispejo po 16. uri, se lahko obrnejo na recepcijo hotela Transturist, ki je v neposredni bližini. Hotel je novejši, zgrajen leta 1970, B-kategorije in ima 96 ležišč, zimski bazen in savno.

V staro mestno jedro je najbolje, da se odpravite peš čez betonsko brv pri avtobusni postaji, kajti Mestni trg je cona za pešce. Tu je slaščičarna in kavarna Homan, cela vrsta trgovin in nekaj obrtnih lokalov ter urad turističnega društva Škofja Loka, kjer prodajajo med drugimi spominki tudi znameniti loški kruhek, brez katerega zagotovo ne smete odpotovati iz našega mesta. Seveda se ne boste izognili ogledu muzeja na gradu, od koder boste lahko občudovali Škofjo Loko s starim jedrom in nove mestne predele, med katerimi prednjači Podlubnik, kjer je bilo v 10 letih zgrajenih v družbeno usmerjeni gradnji več kot 350 zasebnih hiš in 11 velikih stolpnic s trgovsko in deloma servisno infrastrukturo.

Pri spoznavanju škofjeloškega turizma ne moremo mimo razvijajočih se smučarskih centrov na Soriški planini, kjer je že nekajkrat treniral tudi Stenmark skupaj z našimi asi Križajem, Strelom in drugimi, in na Starem vrhu — le 10 km iz mesta, kjer smo že pred 10 leti usposobili prve kmetije za kmečki turizem.

Za osvežitev v poletni vročini je urejeno kopališče na Sori pri Puštalu pod mestom, kjer je tudi restavracija s kegljiščem in kampom, kjer se radi ustavljajo zlasti Holandci.

Če boste potovali naprej po Selški ali Poljanski dolini, so v Železnikih, Gorenji vasi in Žireh bencinske črpalke, dobre domače gostilne pa v skoraj vsaki večji vasi, v smeri proti Ljubljani pa sta kar dve v Retečah.

Če bi želeli zvedeti kaj več o Škofji Loki in okolici ter o tem, kako živimo in delamo prebivalci te slovenske občine, se oglasite pri nas in ne boste se vračali razočarani.

Med zgodovinskimi in turističnimi zanimivostmi Škofje Loke in loške občine zavzema posebno mesto srednjeveški grad, kjer ima svoje prostore tudi Loški muzej, ki s svojimi bogatimi zbirkami podaja obiskovalcu zgoščeno podobo loškega ozemlja od njegove davne zgodovine pa do današnjih dni.

Delovna organizacija SATURNUS - kovinsko predelovalna industrija, embalaža, avtooprema n. sol. o.

SATURNUS

1921—1981 — 60 let razvoja — 30 let samoupravljanja.

Začetki tvrdke SATURNUS segajo v čase po prvi svetovni vojni. Emil Lajovic je ustanovil tovarno pločevinastih izdelkov, ki je imela skupno 1500 m². To je začetek Saturnusa. Leta 1924 je tovarna prešla v tuje roke in je še naprej izdelovala pločevinaste izdelke, poleg tega pa je paleta obsegala tudi igrače, šolski pribor in tehnične izdelke. Po koncu druge vojne je tovarna Saturnus prešla v družbeno last in leta 1950 so delavci prevzeli upravo tovarne, sistem samoupravljanja je vse močneje izražal svojo ustvarjalno moč. Samoupravno odločanje se je postopoma uveljavljalo in se uveljavlja na vseh področjih družbenega življenja.

Proizvodni program delovne organizacije Saturnus — kovinsko predelovalna industrija, embalaža in avtooprema — danes obsega kovinsko embalažo, svetlobno opremo za motorna vozila, orodja in stroje.

Sodelavci Saturnusa so od vsega začetka stremeli po razvijanju lastne tehnologije in so kaj kmalu nadomestili tujo. Proizvodnja sloni na lastnem znanju. KAKOVOST, to je vodilo tovarne Saturnus. Zato so kontrole surovin, pol- in končnih izdelkov zelo vestne in stroge, da pride na trg samo najboljši izdelek. Gosta servisna mreža pa skrbi, da je potrošnik zadovoljen.

Temeljne organizacije združenega dela

Rudniki svinca in topilnica Mežica

Proizvajajo:

- svinčene in cinkove koncentrate
- svinec v blokih, svinčeno pločevino, svinčene cevi in šibre
- vse vrste startnih aku-baterij v klasični in monoblok izvedbi: suhe neformirane, suho-formirane in konteiner
- trakcijske aku-baterije za vse vrste električnih vozičkov, elektrolokomotive, elektroviličarje, čolne itd.
- stacionarne aku-baterije za telefonske centrale, el. računske centre, trafo postaje, radio relejne postaje, zasilno razsvetljavo itd.
- spezialne startne aku-baterije za težke pogoje dela
- separacijsko in flotacijsko opremo po licenci „WEMCO" ZDA
- transportno opremo za lesno industrijo po licenci „SANGER & MASSIERER KG" ZRN
- čistilne naprave za fekalne vode
- prodaja mineralov: vulfenit, ceruzit in kalcit

ROJAKOM NA KOROŠKEM ŽELIMO ZADOVOLJNO IN USPEŠNO NOVO LETO!

– ŠPORTNI VESTNIK – ŠPORTNI VESTNIK –

14. sankarska tekma SPD „Zarja"

Čeprav je zadnje dni zelo slabo kazalo — deževje — se je na sankarski progi v Lepeni le še ohranil led in je padlo nekaj cm snega, da je bila proga v odličnem stanju. Zasluga za dobro pripravljeno sankališče pa gre kmetom v Koprivni, predvsem Mozganovemu Koriju — ki skozi vso zimo skrbijo za dober saninec.

Trenutno namreč nikjer drugje v občini ni možno tekmovati, akoravno je več prog.

Športna sekcija SPD „Zarja" je dobro pripravila vse organizatorične potrebe za že tradicionalno tekmovanje in so bili vsi tekmovalci zadovoljni. Letos 3. januarja se jih je zbralo 115. Najboljši dneva Milan Hribar. Zmagovalci so prejeli priznanja in nagrade, katere so darovali: Slovenski vestnik, Slovenska prosvetna zveza, Posojilnica Železna Kapla, Posojilnica Dobrla vas, Stern Franc, Cafe Zuze, pohištvo Dreier, Lamprecht - pek, Lamprecht - kovač, Hotel Obir, Silla-Szabo, Topsport, Sienčnik Dobrla vas, Rutar center in Slovenska športna zveza.

Darovalcem in vsem delavcem ter pomočnikom se je na razdelitvi nagrad pri Rastočniku v Lepeni zahvalil predsednik Miha Traunik, vodja športne sekcije Stern Franc pa je razglasil rezultate.

14. sankarska tekma SPD „Zarja" je štela tudi za tekmovanje OBIR POKALA, pri katerem se seštevajo tekme v Šmarjeti, v Lepeni, v Selah in na Obirskem. Zadnja bo na vrsti v nedeljo 17. januarja in je vsak vabljen!

Rezultati:

I. športne sanke I — 1. Hansi Smrtnik 1965, SŠK Obir (2,39,23); 2. Regina Smrtnik 1962, SŠK Obir (2,42,43); 3. Ernst Novotni 1966, TVN St. M. (2,54,45); 4. Walter Žura 1969, TVN St. M. (3,06,92); 5. Heinz Weratschnig 1969, TVN St. M. (3,18,30).

II. športne sanke II — 1. Friedl Unterweger 1947, Finkenstein (2,19,87); 2. Fridi Osojnik 1961, SŠK Obir (2,22,69); 3. Rudolf Čertov 1928, TVN Zell (2,25,13); 4. Florian Miklau 1946, SŠK Obir (2,26,49); 5. Jürgen Spöck 1949, ESV St. Veit (2,26,81).

III. šolarji I — 1. Paul Ošina 1974, SPD Zarja (4,03,89); 2. Adolf Miklau 1973, SPD Zarja (4,14,08); 3. Emil Pototschnig, St. Philippen (4,43,82); 4. Erich Osojnik 1975, SPD Zarja (5,17,21).

IV. šolarke — 1. Sonja Pasterk 1969, SPD Zarja (3,30,79); 2. Dijana Olip 1970, SPD Zarja (3,38,50); 3. Claudia Miklau 1970, SPD Zarja (3,44,95); 4. Marica Smrtnik 1968, SPD Obir (3,47,81); 5. Rozi Petek 1968, St. Philippen (4,07,22).

V. šolarji II — 1. Gottfried Hribar 1969, SPD Obir (3,16,42); 2. Franci Haderlap 1969, SPD Obir (3,21,54); 3. Franc Ošina 1968, SPD Zarja (3,30,40); 4. Heinz Weratschnig 1970, TVN St. M. (3,32,99); 5. Franci Wölcher 1969, SPD Zarja (3,37,63).

VI. mladinke — 1. Ingrid Dovjak 1966, Borovlje (3,26,10); 2. Rosemarie Wilhelmer 1967, TVN St. M. (3,40,95); 3. Claudia Wutte 1966, TVN St. M. (4,03,69); 4. Mathilde Kogoj 1965, SPD Zarja (4,14,90).

VII. mladinci — 1. Josef Karničar 1965, SPD Obir (2,40,64); 2. Ernst Novotni 1966, TVN St. M. (2,48,63); 3. Hanzi Smrtnik 1965, SPD Obir (3,07,60); 4. Michael Ošina 1965 SPD Zarja (3,12,40); 5. Hubert Kogoj 1965, SPD Zarja (3,16,04).

VIII. starostna moški — 1. Flori Miklau 1946, SŠK Obir (2,50,36); 2. Erich Novotny 1938, TVN St. M. (2,52,45); 3. Heinz Weratschnig 1938, TVN St. M. (2,53,01); 4. Sebastian Ogris 1938, TVN Zell (3,05,64); 5. Valentin Oraže 1943, SPD Zarja (4,00,30).

IX. starostna moški — 1. Rudolf Čertov 1928, TVN Zell (2,52,57); 2. Thomas Wutte 1928, TVN St. M. (3,13,06); 3. Josef Meleschnig 1922, TVN Ferlach (3,24,35); 4. Josef Stane 1932, SPD Zarja (3,48,02); 5. Georg Stefitz 1913, TVN Ferlach (4,08,30).

X. splošna ženske — 1. Inge Karničar 1954, SPD Obir (2,50,52); 2. Emi Kölich 1956, SPD Zarja (3,01,28); 3. Regina Smrtnik 1962, SŠK Obir (3,06,94); 4. Pepca Stane 1964, SPD Zarja (3,23,47); 5. Veronika Lučovnik 1955, SPD Obir (3,25,22).

XI. splošna moški — 1. Milan Hribar 1947, SPD Obir (2,40,15); 2. Stanko Haderlap 1964, SŠK Obir (2,43,49); 3. Friedl Unterweger 1947, ASKÖ Finkenst. (2,48,25); 4. Robert Orasche 1962, Sele-Zell (2,51,18); 5. Fridi Osojnik 1961, SŠK Obir (2,53,55).

XII. dvojice meš. — 1. Wilhelmer-Unterweger (2,46,53); 2. Doujak-Doujak (2,54,99); 3. Novotny-Smrtnik (2,55,53); 4. Miklau-Miklau (3,00,43); 5. Wasner-Wutte (3,04,16).

NORVEŽANI ZMAGALI V „SKOKIH TREH DEŽEL" WALLNER ČETRTI

Smučarskih skokov v Trbižu, Beljaku in Mariboru se je udeležilo precej svetovno znanih skakalcev, ker je izpadla večja tekma v Franciji. Med najboljšimi najdemo zato zelo znana imena. Turnejo je zmagal Norvežan Ole Bremseth, pred rojakoma Olav Hanssonom in Dag Holmen-Jensenom. Na odličnem 4. mestu je bil najboljši Avstrijec Zahomčan Hanzi Wallner.

Pred 6000 gledalci je v Mariboru Slovenec Primož Ulaga premagal prvič v okviru te turneje Norvežane, ter z najdaljšim skokom (77 m) postavil nov rekord v Mariboru.

Pri juniorjih je zmagal mladi Štajerc Adolf Hirner. Franci Wiegele iz Zahomca pa si je osvojil 5. mesto.

POSTRANIJEV POKAL DOBIL NORČIČ PRED WIEGELEJEM

Na dan treh kraljev je bila blizu Celovca pri Postraniju tekma za Postranijev pokal. Bogdan Norčič, znani slovenski skakalec, ki je postal le priložnostni skakalec, si je osvojil pokal pred dvema koroščema z 78 in 82 m (246,9 točke). Drugi je bil Franci Wiegele iz Zahomca (79, 78,5 m, 239,4 točke), tretji pa Robert Küffe (79,5 in 78,5 m, 237,2 točke).

Pri juniorjih je bil na drugem mestu Zahomčan Sigi Godec, pri mladincih pa je bil na prvem mestu seveda Franci Wiegele, 4. mesto je dosegel Paul Erat.

SKAKALCI IZ ZAHOMCA ODLIČNI

Zmagovalec mednarodnih mladinskih skokov v Zahomcu domačin Paul Erat nadaljuje svojo izvrstno serijo. V Andelsbuchu na Predarlskem je v okviru Austria-cupa spet presenetljivo zmagal pri mladincih. Skoki na 68,5 in 69 m si je osvojil 210,1 točke, pred Zgornjim Avstrijcem Gerhardom Rühriggerjem (202,5 točke) in Peter Keuzerjem iz Bad Bleiberga (201,9 točke). Na 15. mestu je bil nadaljnji Zahomčan Nobert Mörtl.

Slovenski atletski klub v Celovcu vabi na

SAK ples

V BILČOVSU

v soboto, 23. 1. 1982, ob 20. uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Igra „PLANINSKI SEKSTET"

4. SPOMINSKI POHOD

Arihova peč

bo v nedeljo 28. februarja 1982 na Hodnini nad Šentjakobom v Rožu s smučarskim tekom in pohodom mimo nekdanjega partizanskega bunkerja pod Arihovo pečjo na Bleščečo (Koča nad Arihovo pečjo).

19. mednarodni mladinski skoki (Elan cup) v Zahomcu

Športno društvo Zahomc je v soboto 2. in v nedeljo 3. januarja priredilo 19. mednarodne mladinske skoke (Elan-cup) v Zahomcu. Šolarji so skakali v soboto popoldne na mali 30-metrski skakalnici, mladina pa v nedeljo dopoldne na 60-metrski skakalnici. Zaradi slabega vremena (odjuga in dež) so se organizatorji že bavili z mislijo, da tekmi odpovedo, vendar preko noči se je vreme tako spremenilo na boljše, da so skakalci skakali pod najboljšimi pogoji.

Pri šolarjih, gostov iz Slovenije in Furlanije-Julijske krajine ni bilo, tako da so se pomerili med seboj najboljši koroški skakalci. Najdaljši skok dneva (32 m) je dosegel Zahomčan Truppe Mihi. Zahomški najmlajši skakalci so se kar dobro odrezali, zlasti v kategoriji otroci, kjer so zasedli 2., 3. 4. in 5. mesto. Na nedeljski prireditvi za mladino so sodelovali tudi slovenski skakalci, (Italijanov na žalost ni bilo). Koroški skakalci so se dobro odrezali, saj so zasedli kar prvi dve mesti. Najboljši je bil domačin Paul Erat (ŠD Zahomc). 2. pa Rudi Schrittesser (SV Villach/Beljak). Najboljši Jugoslovan je bil Janez Štirn, na 3. mestu. Med najboljšimi desetimi skakalci so bili uspešni kar trije Zahomčani. Kljub odsotnosti nekaterih kadrskih skakalcev, ki so tekmovali na Tirolskem, je bil uspeh koroških skakalcev izredno dober. Glavna zasluga za dober uspeh skakalne prireditve v Zahomcu gre predvsem bratoma Janku (predsednik ŠD Zahomc) in Franciju Wiegele (trener in organizator). Prireditev je bila dvojezična.

Rezultati:

Mlajši šolarji — 1. Staudacher Hannes (SV Malta), 2. Schöffmann Günter (SZ Velden/Vrba), 3. Fritz Herwig (SZ Velden/Vrba) . . . 6. Wiegele Mert (ŠD Zahomc).

Starejši šolarji — 1. Platzer Erich (BSV Bleiberg), 2. Kaiser Robi (ŠD Zahomc), 3. Truppe Mihi (ŠD Zahomc).

Otroci — 1. Samitz Christian (SZ Velden/Vrba), 2. Zwitter Janko (ŠD Zahomc), 3. Rausch Peter (ŠD Zahomc), 4. Zwitter Niko (ŠD Zahomc), 5. Moser Christian (ŠD Zahomc).

Mladina — 1. Paul Erat (ŠD Zahomc), 2. Schrittesser (SV Villach/Beljak), 3. Janez Štirn (Jugoslavija), 4. Helmut Plattner (BSV Bleiberg), 5. Aleš Pelhar (Jugoslavija), 6. Norbert Mörtl (ŠD Zahomc) . . . 9. Gabriel Pipp (ŠD Zahomc).

Pred 8. Trnovskim smučarskim maratonom

IDRIJA — Prizadevni člani organizacijskega komiteja Trnovskega maratona se skrbno pripravljajo na 8. Trnovski smučarski maraton, ki bo v nedeljo, 7. februarja 1982 v Črnem vrhu nad Idrijo.

Športno politična manifestacija ljubiteljev smučarskega teka in številnih obiskovalcev prireditve je organizirana v počastitev 40-letnice množičnega odhoda prebivalstva občine Idrija v partizane, ustanavljanja prvih osvobodilnih odborov in partizanskih enot na Idrijskem ter v počastitev 40-letnice I. zasedanja AVNOJ-a. Častni pokrovitelj Trnovskega maratona bo tudi letos Stane Potočar-Lazar, narodni heroj in nekdanji komandant slavnega IX. korpusa NOV in POJ.

Program 8. Trnovskega maratona, ki pride v poštev za naše smučarje, je naslednji: maraton — smučarski tek na 42 km, mali maraton — smučarski tek na 25 km in pionirski smučarski tek na 8 km.

Organizator je za letošnjo prireditev pripravil nekatere spremembe na dosedanjih progah, tako da bodo ti popravki prispevali k boljšim razmeram za aktivne udeležence in tudi celotne prireditve. Pomembna novost je tudi ta, da se bodo lahko udeleženci 8. Trnovskega maratona glede na počutje med tekom odločili ali bodo tekli maraton 42 km ali mali maratons s tem, da po pretečenih 25 km gredo v cilj za mali maraton ali pa nadaljujejo tek. Ob progah bodo organizatorji pripravili tudi objekte za okrepčevalnice, sanitetne postaje, servise za smuči ter kontrolne sodniške točke.

Nadaljnji važni podatki za udeležence teka:

- **Start bo ob 9.30 pred hotelom Bor**
- **Pri maratonu lahko sodelujejo tekači obeh spolov, ki so rojeni leta 1964 in prej, pri malem maratonu pa rojeni leta 1967 in prej**
- **Vhod v startne prostore bo dovoljen od 8.15 ure dalje. Vsi udeleženci morajo biti 15 minut pred startom na startnem mestu za posamezne proge.**
- **Odhod avtobusa iz Loč nad Baškim jezerom ob 4.30 uri, iz Šentjakoba v R. ob 5.45 in iz Kožentavre (becinska črpalka Mlečnik) ob 5.10 uri**
- **Prijave najkasnele do 23. januarja na naslov: Slovenska športna zveza, 9020 Celovec, Gasometergasse 10; tel. 0 42 22 / 32 5 50**

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10
Uredništvo: 9020 Celovec, St. Ruprechterstraße 19/IV, tel. 0 42 22/84 9 24, teleks 42086 sindok a
Uprava: 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel. 0 42 22/32 5 50
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje

„Slovenski vestnik" je glasilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in kot tak zastopa njeno politično usmeritev. Edini lastnik „Slovenskega vestnika" je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10 (predsednik dr. Franci Zwitter).

Smučarski tečaj Slovenske športne zveze

SŠZ vabi, kot že leta poprej, tudi letos na **enotedenski** smučarski tečaj, ki bo v semestrskih počitnicah in sicer od nedelje 7. do sobote 13. februarja 1982.

Tečaj v južnotirolskem centru Kronplatz / Plan de Corones. Tečajniki bodo bivali v penzionu Rainegg (Agstner) in v sosednjem športnem hotelu Keil (dvo- in troposteljne sobe s prho in WC) v kraju Oberolang ob vznožju nad 2000 m visoke zasnežene planote s številnimi žičnicami, vlečnicami in sedežnicami.

Polovični penzion (prenočišče, zajtrk, večerja) znaša 23.000 lir na dan. Otroci do 12 let imajo 30 odstotkov popusta.

Za enoposteljno sobo je treba doplačati 2.000, za troposteljno sobo pa 2.000 lir za tretjo osebo manj.

Za tedensko vozovnico (vsi lifti in skibus — blizu bivališča) bo treba odšteti 65.000 lir; otroci do 14 let imajo 30 % popusta, otroci do 6 let približno 50 % in seniorji (izkaznica) 20 % popusta.

Udeleženci tečaja bodo imeli v dopoldanskih urah pouk v smučanju pod strokovnim vodstvom. Udeležba šole smučanja je prostovoljna. Število udeležencev je omejeno na 50 oseb.

Anteresenti naj se prijavijo najkasneje do 27. januarja 1982, s prenakazilom prijavnine v znesku 500 šilingov na konto Slovenske športne zveze (2911) pri Posojilnici Celovec (4478030).

Od prenakazanega zneska se bo odtegnilo 100 šilingov na osebo za smučarsko šolo, ostali znesek se bo upošteval kot akontacija pri penzionu. V primeru odsotnosti (brez utemeljenega vzroka) zapade prijavnina.

Podrobnejše informacije bodo prijavljenci prejeli po 27. jan. 1982.

V SELAH VSI ZADOVOLJNI

V nedeljo 3. januarja 1982 je bil v Selah že tradicionalni novoletni namiznoteniški turnir, ki ga že leta prireja vsako prvo nedeljo v novem letu ŠD Sele pod pokroviteljstvom Slovenske športne zveze. 7. novoletni turnir je privabil nad 60 namiznoteniških igralcev iz Slovenije, Italije, Nemčije in Koroške. Športnike iz Jesenic, Dobrove, Ljubljane, Kočevja, Trbovelj, Raven na Koroškem, iz Zgonika na Tržaškem, Stuttgarta, Obirske, Celovca, Wolfsberga, Beljaka, Borovelj, Velikovca in drugod je pred športnimi dvoboji pozdravil predsednik Slovenske športne zveze Danilo Pružnik.

Po kvaliteti je bil 7. novoletni namiznoteniški turnir najboljši. Zbrala se je namreč elita koroškega namiznega tenisa z dvakratnim koroškim prvakom Jesenkom, avstrijsko prvakinjo in reprezentantko Traunigovo in drugimi, skoraj popolna pionirska in mladinska selekcija Slovenije (Samo Pogorelec, Špelic, pionirski prvak Slovenije, Jernej Zalaznik, dvakratna pionirska državna prvakinja Vesna Ojstršek, Monika Reflak, Polona Novak, Riki Ginter) in drugi. Iz Italije sta prišli članici športnega društva Kras iz Zgonika, italijanska prvokategornica Sonja Doljak in Damjan Sedmak. Prijavljene Sanji Džankičeve, članice jugoslovanske ženske reprezentance in lanskoletne zmagovalke v Selah ni bilo.

Obetale so se torej izredne igre in odprti dvoboj Koroška — Slovenija. Izid dvoboja pa je bil tale: mladi reprezentantje in bodoči nosilci slovenskega in jugoslovanskega namiznega tenisa so krepko pokazali svojo moč in odnesli precej več kot so si obetali. Izkazalo se je namreč, da je nekoliko starejša elita koroškega namiznega tenisa sicer izkušenejša, a fizično slabše pripravljena od mladih v selekcijah zbranih Slovencev.

Mladi športniki Slovenskega športnega kluba Obir (s prvakom SŠZ Francem-Jožefom Smrtnikom na čelu) letos seveda še niso mogli vplivati na izid novoletnega turnirja. Prav tako ne Selanka Marta Oraže. Manjka jim možnost za popolno konfrontacijo s celuloidno žogico, a volja do boja je bila neoporečna. In tako se je novoletni turnir v Selah končal z zmagami Slovencev v vseh skupinah z mednarodno zasedbo — tu in tam včasih tudi po tesnih izidih.

Novoletni namiznoteniški prvak je postal Jernej Zalaznik iz Trbovelj pred Kranjčanom Zoranom Ramovšem (ŠD Sele). Na čelu ženske skupine pa članica slovenske mladinske selekcije Monika Reflakova (Olimpija Ljubljana) pred študentko Milano Štrumblovo iz Jesenic. Večkratna koroška in avstrijska prvakinja Carmen Traunig je zasedla tretje mesto. Finale pri dvojicah sta dobila Robert Babič in Janko Veber (Jesenice) proti koroški dvojici Jesenko/Gietler (ASKÖ Kotmara vas/DSG Nixdorf Baško jezero).

V skupini B so nastopali igralci koroškega 1. in 2. razreda. Zmagal je Klaus Grumet pred Christianom Hoferjem in Herbertom Smelanigom.

Prvi trije vsake skupine so prejeli nagrade, ki so jih podarile slovenske organizacije, podjetja in osebnosti: Slovenska športna zveza, Slovenski vestnik, Naš tednik, Krščanska kulturna zveza, Zveza slovenskih zadrug v Celovcu, Založba, knjigarna in tiskarna Drava Celovec, dr. Velik - produkcijska in trgovska družba Celovec, tesarska dela Gasser Bilčovs, trgovina Rakovšek Sele, župan občine Sele Hribernik, predsednik ŠD Sele Janko Olip.

Organizacija in brezhibni potek novoletnega namiznoteniškega turnirja je bil v rokah izkušenega Mirka Oražeja, odbornika Slovenske športne zveze in vodje namiznoteniškega krožka v Selah. Pomagala sta mu tudi sodnika koroške namiznoteniške zveze Grumet in Primig.

Sodnika in nastopajoči so bili od organizacije in kvalitete presenečeni in marsikdo je moral priznati, da na Koroškem ni boljšega turnirja. Slišalo se je, da se bodo vsi — stari in novi prijatelji novoletnega turnirja — srečali tudi naslednje leto v Selah.

Ob zaključku prireditve je športnikom govoril tudi predsednik ŠD Sele Janko Olip in želel snidenje na novoletnem turnirju 1983.

Rezultati:

Skupina A (moški mednarodna udeležba) 1. Jernej Zalaznik (Trbovlje), 2. Zoran Ramovš (ŠD Sele), 3. Samo Pogorelec (Kočevje), 4. Henry Olberg (AS Celovec, igralec v državni B ligi).

Skupina B (igralci koroškega 1. in 2. razreda) 1. Klaus Grumet (BSG Kelag Celovec), 2. Christian Hofer (DSG Nixdorf, Baško jezero), 3. Herbert Smetanig (Carinthia Druck Celovec), 4. Walter Pagitz (DSG Borovlje)

Skupina C (dvojice) 1. Robert Babič-Veber Janko (Jesenice), 2. Harald Jesenko-Gietler (Kotmara vas, DSG Nixdorf), 3. Henry Olberg-Carmen Traunig (ASC Celovec), 4. Vrečič-Ozmec (Fužinar Ravne)

Skupina D 1. Reflak Monika (članica mladinske reprezentance Slovenije, Olimpija), 2. Štrumbl Milana (Jesenice), 3. Traunik Carmen (ASC Celovec, dvakratna avstrijska prvakinja, članica avstrijske reprezentance, zmagala na odprtem prvenstvu Belgije), 4. Vesna Vojstršek (Olimpija Ljubljana, dvakratna pionirska prvakinja Jugoslavije

Menjava denarja

Stanje v četrtek 14. januarja 1982

Za 100 **dinarjev** dobite	33.00 šil.
Za 100 **dinarjev** plačate	37.00 šil.
Za 100 **lir** dobite	1.25 šil.
Za 100 **lir** plačate	1.34 šil.
Za 100 **mark** dobite	691.00 šil.
Za 100 **mark** plačate	707.30 šil.